

BYRN

BALKAN
INVESTIGATIVE
REPORTING
NETWORK

ALBANIA

ANALIZË E SISTEMIT TË DEKLARIMIT DHE KONTROLLIT TË PASURISË SË PROKURORËVE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

Prill 2018

**ANALIZË E SISTEMIT TË DEKLARIMIT DHE
KONTROLLIT TË PASURISË SË PROKURORËVE
NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË**

Prill 2018

Publikuar nga:

Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Investigative, Shqipëri
Blv. Gjergj Fishta, Nr. 5/22, Tiranë, Shqipëri
<http://birn.eu.com/>

Përgjegjës:

Kristina Voko
Besar Likmeta

Grafika:

Jurgena Tahiri

© Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Investigative, Shqipëri
Tiranë, 2018

Përmbajtja:

I.	Hyrje	7
	Qëllimi i këtij studimi	8
	Organizimi i Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë	10
II.	Metodologjia e studimit	12
	Kampionimi	12
	Hedhja e të dhënave në databazë	14
	Analizimi i të dhënave	16
	Kufizime të metodologjisë	17
III.	Gjetjet e studimit	19
	Interesat Private – Pasuria Bruto	21
	Ndryshimet në pasurinë bruto	22
	Nënkategoritë e interesave private	25
	Pasuria e prokurorëve sipas institucionit	30
	Detyrimet	32
	Totali i Detyrimeve	32
	Detyrimet e pashlyera	34
	Raporti pasuri bruto/detyrime sipas Rretheve Gjqësore	36
	Pasuria neto	37
	Të ardhurat	38
	Totali i të ardhurave	39
	Burimi i të ardhurave	40
	Shpenzimet	42
	Të ardhurat neto	44
	Kontrolli aritmetik dhe logjik	45
IV.	Diskutime dhe rekomandime	53
	Aneksi I: Kodifikimi i kategorive dhe nënkategorive	55
	Aneksi II: Kursi i këmbimit sipas Bankës së Shqipërisë	56

I. Hyrje

Deklarimi i pasurisë konsiderohet një mjet i fuqishëm për monitorimin e funksionarëve publikë, zbulimin e korrupsionit, pasurimin e paligjshëm të zyrtarëve si dhe konfliktet e interesit. Sipas Bankës Botërore, të paktën 150 vende përfshirë dhe Shqipërinë kanë ndërtuar sisteme për deklarimin dhe kontrollin e pasurisë të zyrtarëve publikë. Shumë vende i bëjnë deklaratat e pasurisë të zyrtarëve të aksesueshme online, ndërsa në Shqipëri deklarimi i interesave private mund të qaset vetëm me anë të një kërkesë për të drejtë informimi në Inspektoriatin e Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave, ILDKPKI.

Qasja direkte e publikut ndaj deklaratave të pasurisë të bëra nga zyrtarët e niveleve të ndryshme rrit efektivitetin që ky instrument ka si mjet anti-korrupsion, pasi gazetarët dhe organizatat e shoqërisë civile luajnë një rol të rëndësishëm në zbardhjen e parregullsive, duke shtyrë që institucionet të iniciojnë verifikime formale të aseteve që mund të jenë vendosur në mënyrë të paligjshme ose në konflikt interesi. Ky rol i medias dhe i shoqërisë civile pritet të marrë një dimension të ri në Shqipëri gjatë zbatimit të reformës në drejtësi, e cila parashikon rivlerësimin kalimtar të të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve në bazë të tri kritereve, përfshirë dhe vlerësimin e pasurisë së tyre. Ky rivlerësim i integritetit të anëtarëve të sistemit të drejtësisë bazohet në ndryshimet kushtetuese që u votuan unanimisht nga parlamenti në korrik 2016, si dhe në një paketë ligjore që pasoi amendimet e ligjit themeltar të shtetit shqiptar.

Në këtë kontekst, BIRN Albania ka ndërmarrë prej dy vitesh një proces kërkimor për zbardhjen dhe analizimin e të dhënave të deklaratave të pasurisë së gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë. Kjo inisiativë ka për qëllim të fuqizojë rolin mbikëqyrës së medias dhe shoqërisë civile në procesin e rivlerësimit kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve, ose siç njihet ndryshe procesi i ‘vettingut’. Kopjet zyrtare të deklaratave të pasurisë së gjyqtarëve dhe prokurorëve që nga viti 2003 deri në vitin e fundit të deklarimit të zyrtarëve përkatës janë administruar përmes kërkesave të bazuara në ligjin për të drejtën e informimit në ILDKPKI.

Nëpërmjet kërkesave për të drejtë informimi, BIRN Albania administroi nga ILDKPKI 3669 deklarata pasurie për 333 prokurorët e shkallëve të ndryshme të institucionit të akuzës. Në shifrat e mësipërme përfshihen 167 deklarata pasurie nga prokurorët e Prokurorisë së Përgjithshme, 363 deklarata pasurie nga prokurorët e Apelit dhe 3139 deklarata pasurie të dorëzuara në ILDKPKI nga prokurorët pranë rretheve gjyqësore, ose siç njihen ndryshe prokurorët e shkallës së parë.

Dokumentet e përfuara janë indeksuar dhe arkivuar, ndërkohë që të dhënat e pasurisë janë hedhur në një databazë të ndërtuar mbi praktikën më të mira ndërkombëtare, për të analizuar asetet, detyrimet, të ardhurat dhe shpenzimet e gjyqtarëve, në mënyrë që të identifikohen të ashtëquajturit 'flamuj të kuq' ose raste kur deklaratat përmbajnë të dhëna që krijojnë dyshime të arsyeshme për burime të paligjshme të pasurisë. Gjithashtu, deklaratat e çdo prokurori i janë nënshtruar kontrollit aritmetik-logjik, një procedurë që zbatohet çdo vit për secilin subjekt nga ILDKPKI dhe ka për qëllim të vlerësojë saktësinë e pasurisë së deklaruar, saktësinë e burimeve financiare të deklaruara dhe mjaftueshmërinë e mbulimit të pasurive nga burimet e deklaruara.

Me ndihmën e ekspertëve në fushën e deklarimit dhe kontrollit të pasurive, BIRN Albania ka publikuar gjatë viteve 2016 dhe 2017 katër studime mbi integritetin e pasurisë së gjyqtarëve të Apelit, të Gjykatës së Lartë, Gjykatës Kushtetuese dhe Gjykatave të Rretheve Gjyqësore. Këto studime kanë treguar se jo vetëm pasuria e deklaruar e këtyre gjyqtarëve ngre një seri 'flamujsh të kuq', si për shembull shuma të larta humarrjeje jashtë sistemit bankar, detyrime të larta ndaj kompanive të ndërtimit apo të ardhura të larta nga nga biznesi, por një përqindje e lartë e gjyqtarëve dështojnë të paktën në një vit të karrierës së tyre në kontrollin aritmetik-logjik

Të dhënat e këtyre studimeve janë bërë publike nga BIRN Albania, nëpërmjet botimit të tyre si dhe tryezave të rumbullakta me gazetarë dhe ekspertë të shoqërisë civile. Ato gjithashtu janë përhapur për publikun e gjërë nëpërmjet artikujve në median e shkruar dhe atë audiovizive. BIRN Albania gjithashtu ka vënë në dispozicion të gazetarëve të interesuar të dhëna të databazës dhe ekspertizë të specializuar, për të ndihmuar në hulumtimin e rasteve të korrupsionit dhe konfliktit të interesit në gjykata. Nën gjurmët e katër studimeve të botuara tashmë dhe gjetjeve të shpërndara, BIRN Albania sjell analizën e thelluar të deklaratave të pasurisë së 333 prokurorëve të shkallës së parë, të Apelit dhe Prokurorisë së Përgjithshme.

Qëllimi i këtij studimi

Të dhënat parësore të këtij studimi bazohen në analizimin sasior dhe cilësor të vetëdeklarimeve të pasurisë së 333 prokurorëve të marra nga ILDKPKI nëpërmjet kërkesave për dokumente publike, bazuar në Ligjin nr. 119/2014 *"Për të Drejtën e Informimit"*. Të dhënat dytësore për këtë studim bazohen në raportet e botuara më parë mbi këtë fushë, si dhe praktikën më të mira ndërkombëtare për vlerësimin dhe kontrollin e pasurisë së zyrtarëve të zgjedhur dhe të emëruar.

Objekt i këtij studimi janë prokurorët e të gjitha shkallëve të sistemit të akuzës në Republikën e Shqipërisë, që kanë qenë në funksion deri në dorëzimin e deklarimit periodik vjetor 2015 pranë

Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive. Bazuar në këtë kriter përzgjedhjeje, janë marrë kopje të deklaratave të interesave private për 333 prokurorë, duke krijuar një bazë krahasuese për pasurinë e tyre dhe burimin financiar të deklaruar, për shkak të kohëzgjatjes së detyrimit ligjor për deklarim pasurie.

Studimi hedh dritë jo vetëm mbi mënyrën e rritjes së pasurisë nga prokurorët, por edhe mbi teknikat e fshehjes së prejardhjes së kësaj pasurie; ku përfshihen dhurata apo huamarrje nga familjarë dhe persona të lidhur, pasuri të shumta të trashëguara, kredi bankare në vlera të konsiderueshme, transaksione të shumta në pasuritë e paluajtshme apo në qiradhënie, si dhe mbajtja e likuiditeteve Cash jashtë sistemit bankar.

Bazuar në sa më lart, ky raport ka për qëllim të ofrojë një panoramë të qartë mbi strukturën dhe origjinën e pasurisë të deklaruar të prokurorëve, duke ofruar informacion të mjaftueshëm mbi ndryshimet që ka pësuar pasuria e tyre, strukturën e detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve – të dhëna që autorët e studimit shpresojnë të ndihmojnë gazetarët, ekspertët dhe shoqërinë civile për të mbikëqyrur në mënyrë të pavaruar punën e institucioneve të vetingut, që tashmë ka nisur procesin e rivlerësimit kalimtar për gjyqtarët dhe prokurorët.

Organizimi i Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë

Prokuroria është organ kushtetues, organizimi dhe funksionimi i së cilës rregullohet me dispozitat e pjesës së dhjetë të Kushtetutës, "Prokuroria", ku janë parashikuar funksionet e saj si organi që ushtron ndjekjen penale si dhe përfaqëson akuzën në gjyq në emër të shtetit. Kushtetuta përcakton se Prokuroria është organizuar dhe funksionon pranë sistemit gjyqësor.

Prokuroria kryen edhe detyra të tjera të caktuara me ligjin organik nr.97/2016 "Për organizimin dhe funksionimin e prokurorisë në Republikën e Shqipërisë", që detajon më tej aspekte të organizimit dhe funksionimit të Prokurorisë si më poshtë:

1.1 Prokuroria ushtron ndjekjen penale dhe përfaqëson akuzën në emër të shtetit në gjyq, merr masa dhe mbikëqyr ekzekutimin e vendimeve penale, drejton dhe kontrollon veprimtarinë e policisë gjyqësore, si dhe kryen detyra të tjera të parashikuara me ligj.

Misioni i prokurorisë është t'i shërbejë publikut duke proceduar veprat penale me përgjegjësi, në mënyrë të drejtë, të paanshme dhe objektive, të mbrojtë të drejtat e individit dhe të bashkëpunojë me të gjithë aktorët e sistemit të drejtësisë për të forcuar zbatimin e ligjit dhe shtetin e së drejtës.

Prokuroria i ushtron funksionet në mënyrë të pavarur nëpërmjet prokurorëve. Prokuroria organizohet dhe funksionon pranë sistemit gjyqësor.

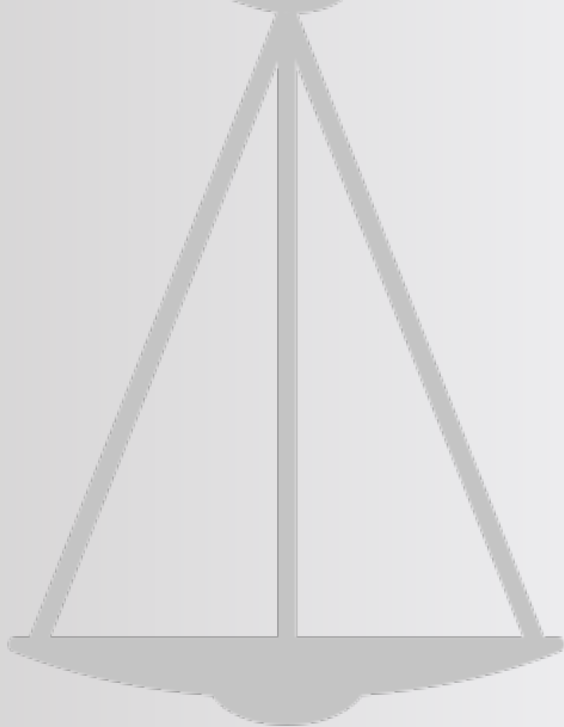
Prokuroria përbëhet nga:

- Prokuroria e Përgjithshme;
- Prokuroria e Posaçme, sipas ligjit të posaçëm;
- Prokuroritë pranë gjykatave të Apelit me juridiksion të përgjithshëm;
- Prokuroritë pranë gjykatave të shkallës së parë me juridiksion të përgjithshëm.

Prokuroria e Përgjithshme ka juridiksion mbi të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë dhe e ka selinë në Tiranë. Prokuroria e Përgjithshme përfaqëson çështjet përpara Gjykatës së Lartë dhe Gjykatës Kushtetuese, me përjashtim të çështjeve të juridiksionit të Prokurorisë së Posaçme, dhe kryen detyra të tjera të parashikuara me ligj.

Funksionet e Prokurorisë pranë çdo gjykate Apeli të juridiksionit të përgjithshëm ushtrohen nga prokurorët e Apelit. Juridiksioni i tyre shtrihet në territorin e juridiksionit të gjykatës përkatëse.

Funksionet e Prokurorisë pranë çdo gjykate të shkallës së parë të juridiksionit të përgjithshëm ushtrohen nga prokurorët pranë gjykatës së shkallës së parë. Juridiksioni i tyre shtrihet në territorin e juridiksionit të gjykatës përkatëse.

II. Metodologjia e studimit

Kampionimi

Ky studim është bazuar në përpunimin dhe analizimin e të dhënave të deklaratave të pasurisë së 333 prokurorëve, të cilët kryejnë detyrat në 31 njësi të organit të prokurorisë së Republikës së Shqipërisë. Në Tabelën 1 paraqiten në mënyrë të detajuar numri i prokurorëve dhe numri i deklaratave për secilën strukturë të prokurorisë:

Tabela 1: Numri i prokurorëve dhe i deklaratave sipas prokurorive.

Nr.	Institucioni	Nr.Prokurorëve	Nr.deklaratave
1	Prokuroria e Përgjithshme	13	167
2	Prokuroria e Apelit të Krimeve të Rënda	2	26
3	Prokuroria e Apelit Tiranë	8	103
4	Prokuroria e Apelit Durrës	5	65
5	Prokuroria e Apelit Gjirokastrë	2	26
6	Prokuroria e Apelit Korçë	2	26
7	Prokuroria e Apelit Shkodër	4	52
8	Prokuroria e Apelit Vlorë	5	65
9	Prokuroria e Rrethit Tiranë	74	873
10	Prokuroria e Rrethit Berat	7	52
11	Prokuroria e Rrethit Dibër	6	55
12	Prokuroria e Rrethit Durrës	26	300
13	Prokuroria e Rrethit Elbasan	26	284
14	Prokuroria e Rrethit Fier	13	113
15	Prokuroria e Rrethit Gjirokastrë	5	40
16	Prokuroria e Rrethit Kavajë	6	69
17	Prokuroria e Rrethit Korçë	13	146
18	Prokuroria e Rrethit Krujë	7	74
19	Prokuroria e Rrethit Kukës	3	36

20	Prokuroria e Rrethit Kurbin	4	50
21	Prokuroria e Rrethit Lezhë	10	107
22	Prokuroria e Rrethit Lushnje	7	81
23	Prokuroria e Rrethit Mat	4	37
24	Prokuroria e Rrethit Përmet	2	23
25	Prokuroria e Rrethit Pogradec	6	47
26	Prokuroria e Rrethit Pukë	3	33
27	Prokuroria e Rrethit Sarandë	5	39
28	Prokuroria e Rrethit Shkodër	20	224
29	Prokuroria e Rrethit Tropojë	3	25
30	Prokuroria e Rrethit Vlorë	21	182
31	Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda	21	249
	Total	333	3669

Deklaratat e pasurisë janë marrë në mënyrë elektronike nga ILDKPKI, pas kërkesës me shkrim drejtuar këtij institucioni, bazuar në ligjin nr.119, datë 18.09.2014 *"Për të drejtën e informimit"*. Secili formular deklarimi përmban të gjitha të dhënat e deklaruara nga subjekti deklarues, përveç të dhënave konfidenciale (siç janë: faqja e shpenzimeve të deklarueshme, të dhëna si p.sh. adresat e shtëpive, numrat e llogarive bankare, emrat e personave të tretë etj).

Për qëllim të këtij studimi janë marrë në analizë të gjithë formularët e deklarimit të prokurorëve, nga deklarimi i parë (Deklarata Para Fillimit të Detyrës) si dhe çdo deklarim periodik/vjetor i interesave private deri në vitin 2015. Në çdo rast, kur në këtë studim është cituar pasuria/detyrimet/të ardhurat apo shpenzimet e prokurorit, duhet nënkuptuar prokurori dhe familjarët e tij, përveç rasteve kur do të shprehet në mënyrë specifike pronësia e familjarëve si e ndarë më vete nga ajo e prokurorit (si subjekt deklarues).

Objekti i analizës së këtij studimi janë 3669 deklarata të interesave private, që u përkasin 333 prokurorëve që kanë qenë në funksion si subjekte të deklarimit të pasurisë deri më datë 31.12.2015.

Të dhënat e deklaratave të interesave private janë regjistruar në bazën e të dhënave sipas një standardi unifikues, i ndjekur me përpikmëri nga ekspertët e angazhuar me procesin e hedhjes së të dhënave. Për të kryer një kategorizim të saktë të të dhënave të deklaratave të pasurisë i jemi referuar dy ligjeve bazë të ILDKPKI-së si dhe Udhëzimeve për plotësimin e formularëve të deklarimit të interesave private, të miratuara nga Inspektori i Përgjithshëm i ILDKPKI-së.

Baza e të dhënave (database) është ndërtuar në formatin Excel, një tabelë e organizuar në kolona dhe rreshta, duke bërë të mundur që çdo e dhënë e deklaratës që hidhet në këtë tabelë të jetë e qartë, e plotë dhe lehtësisht e identifikueshme se cilit subjekt i përket, cilës deklaratë, vitit përkatës etj. Çdo e dhënë e pasqyruar në deklaratat e interesave private është “zbërthyer” dhe hedhur në qelizat përkatëse.

Përveç gjeneraliteteve dhe të dhënave mbi funksionin e prokurorit, datës së emërimit në detyrë, institucionit ku ka ushtruar profesionin përgjatë të gjitha viteve etj., pjesa më e rëndësishme është informacioni i deklaruar lidhur me pasurinë, detyrimet, të ardhurat dhe shpenzimet. Këto të dhëna janë grupuar në katër kategori të mëdha: (1) asete; (2) detyrime; (3) të ardhura dhe (4) shpenzime.

Secila nga këto kategori është detajuar në nënkategori, duke iu referuar përkufizimeve të nenit 4 të ligjit Nr.9049, datë 10.04.2003 *“Për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, të detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë”*, për objektin e deklarimit si dhe rasteve më tipike të ndeshura në formularët e deklarimit, siç është përshebull: detyrimi i mbetur pa shlyer ndaj shoqërive sipërmarrëse, të ardhurat nga shitja e pasurive të paluajtshme (e shprehur si formë fitimi për shkak të transaksionit të blerjes dhe shitjes me diferencë çmimi). Të gjitha nënkategoritë e përdorura në kodifikimin e të dhënave të deklaruara nga prokurorët dhe familjarët e tyre, janë të pasqyruara në Aneksin I të këtij raporti ‘Kodifikimi i Kategorive dhe Nënkategorive’.

Kolona e kategorive dhe nënkategorive është e plotësuar me kodet dhe nënkodet sipas tabelës së paraqitur në Aneksin I, me qëllim unifikimin e të dhënave dhe mundësimin e përpunimit të gjithë informacionit të disponueshëm.

Kur deklarimi është bërë nga personat e lidhur, ky fakt evidentohet në kolonën “person i lidhur” duke plotësuar një nga variantet, nëse bëhet fjalë për bashkëshort/e; fëmijë apo të tjerë (si prindër, motra, vëllezër etj.) që pavarësisht se nuk kanë detyrim ligjor për të deklaruar, shpeshherë janë përfshirë në vetëdeklarim.

Të dhënat e tjera që i përkasin kategorive: (1) asete; (2) detyrime; (3) të ardhura dhe (4) shpenzime, janë regjistruar fillimisht në versionin narrativ, duke pasqyruar saktësisht çfarë ka deklaruar subjekti dhe më pas në kolonën "shuma në Lekë" është përlogaritur vlera në Lekë sipas deklarimit.

Në rastet kur është deklaruar vlera në monedhë të huaj, në kolonën "shuma në Lekë" është bërë konvertimi në Lekë, sipas kursit të këmbimit të Bankës së Shqipërisë së datës 31 Dhjetor të vitit që i përket deklarimi. Në Aneksin II të këtij raporti janë pasqyruar në mënyrë të detajuar të gjitha kurset e këmbimit të përdorura sipas viteve përkatëse, për monedhat EURO, USD, GBP, CHF, CAD.

Kur në deklaratat Periodike/Vjetore, prokurorët dhe familjarët e tyre kanë deklaruar pakësim të aseteve apo shitje të aseteve në pronësi (të deklaruara në deklarimet e mëparshme), regjistrimi i vlerës së këtij aseti të shitur ose pakësuar është shënuar me minus (-). Këtu dallojmë dy raste:

Në rastet e shitjes së pasurive të luajtshme dhe të paluajtshme, vlera që pakësohet është çmimi i asetit siç është deklaruar në periudhën e krijimit. Pra pasqyrohet pakësimi i asetit në kategorinë e aseteve. Në rastet kur ka pasur diferencë mes çmimit të shitjes dhe çmimit të blerjes, atëherë kjo diferencë është pasqyruar në kategorinë e të ardhurave si burim të ardhurash për periudhën e deklarimit.

Në rastin e pakësimit të likuiditeteve (Cash, bankë), pra kur deklarohet pakësim apo tërheqje depozite apo gjendje Cash, ky veprim është regjistruar në kategorinë e aseteve duke vendosur në kolonën "shuma në Lekë" shumën që është pakësuar me shenjën minus (-).

Për pasuritë e luajtshme dhe të paluajtshme, të cilat janë deklaruar si dhurata, regjistrimi i vlerës së tyre është shënuar zero lekë (0) në rastet kur nuk është shënuar vlerë.

Për çdo dhuratë, e cila është deklaruar në formë aseti apo është shpenzimi në bazën e të dhënave është bërë regjistrim i dyfishtë, duke pasqyruar vlerën e dhuruar si aset apo shpenzim, si dhe burimin si të ardhur nga dhurata (kjo e fundit është regjistruar si një nënkategori e veçantë tek të ardhurat).

Në rastin kur janë deklaruar pasuri të paluajtshme të përfituara nga Ligji nr.7501, është shënuar vlera zero lekë (0) për ato raste kur vetë subjekti nuk ka shënuar vlerë.

Përsa i përket shlyerjes së kësteve të kredisë apo detyrimeve të tjera, të cilat janë deklaruar në rubrikën e detyrimeve në formularin e deklarimit, ka qenë e pamundur të ndahet pjesa e principalit nga interesi i paguar, pasi në çdo rast është deklaruar në total kësti i paguar. Meqenëse interesi duhej të ishte trajtuar si shpenzim, ndërsa principali si pakësim i detyrimeve dhe në kushtet kur ky informacion mungon,

atëherë kësti i paguar në total është trajtuar si pakësim detyrimesh.

Në rastet kur një detyrim i lindur brenda periudhës deklaruese (qoftë kjo kredi, huamarrje, etj.) është kthyer po brenda vitit apo periudhës deklaruese, atëherë ky veprim regjistrohet dy herë në kategorinë e detyrimeve: një herë vlerë pozitive dhe një herë si pakësim detyrimi, pra me minus (-).

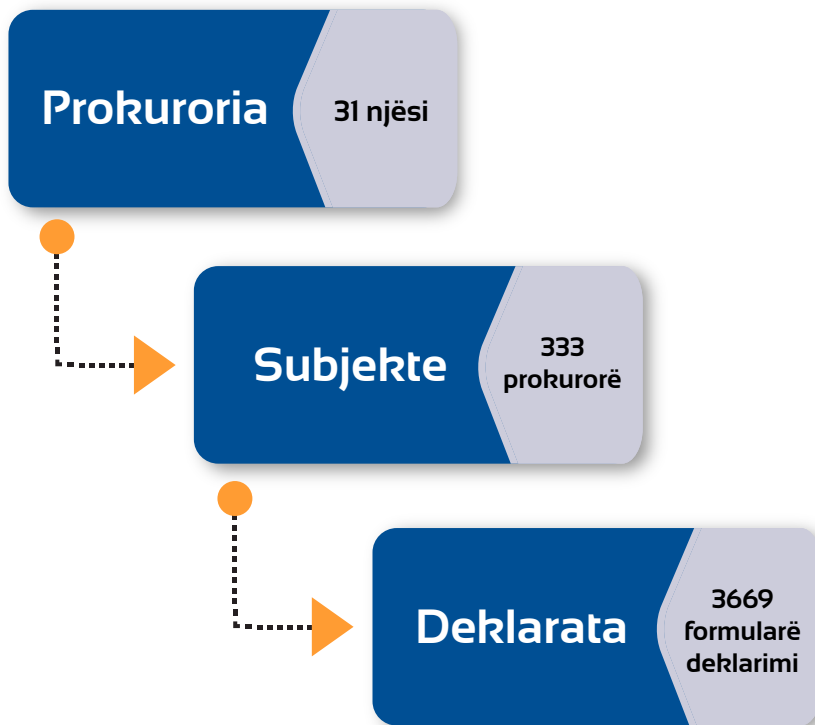
Në shumë raste ka pasur përsëritje të aseteve dhe detyrimeve, duke shënuar në dy ose më shumë vite rresht të njëjtat të dhëna. Ky informacion është pasqyruar në kolonën "Përshkrimi" në bazën e të dhënave, ndërsa në kolonën "shuma në Lekë" është shënuar vlera zero lekë (0), me qëllim shmangien e shtesës artificiale të pasurisë apo detyrimeve në emër të zyrtarëve, objekt të këtij studimi.

Në rastin e likuiditeteve (Cash apo në bankë), subjektet deklarues nuk kanë respektuar në çdo rast detyrimin ligjor për të deklaruar ndryshimet në krahasim me vitin paraardhës, pra shtesa apo pakësime, por kanë deklaruar gjendjen në fund të periudhës deklaruese. Kur ka qenë i mundur identifikimi dhe lidhja logjike e gjendjes aktuale me të dhënat e deklaruar në vitin paraardhës, ekspertët kanë përlogaritur sa ka qenë ky ndryshim në vlerë monetare. Në rastet kur ka qenë i pamundur identifikimi se cila llogari bankare ka ndryshuar, atëherë është marrë si e mirëqenë që shumata e deklaruar është shtesë për periudhën.

Në rastet kur subjekti ka deklaruar se pasuria e paluajtshme është rivlerësuar, sipas ligjeve në fuqi, është shënuar vlera e rivlerësuar e objektit, me qëllim që të kemi një vlerë reale të pasurive aktuale në pronësi të subjektit. Njëkohësisht, me qëllim justifikimin e shtimit të vlerës është shtuar një nënkategori të re tek të ardhurat- Rivlerësimi i pasurive të paluajtshme.

Analizimi i të dhënave

Pas hedhjes në Database (formati Excel) të të dhënave të deklaratave të interesave private nga Pas hedhjes në Database (formati excel) të të dhënave të deklaratave të interesave private nga fillimi i detyrës deri me datë 31.12.2015 për 333 prokurorë, filloi faza e analizimit dhe përpunimit të të dhënave. Mënyra e përpunimit të të dhënave dhe paraqitjes grafike është bërë me metodën Pivot Table and Pivot Chart. Përpunimi i të dhënave me Pivot Table, ofron fleksibilitet dhe saktësi në gjenerimin e tabelave dhe raporteve, si dhe paraqitje grafike me ilustrime të qarta e lehtësisht të interpretueshme.

Kufizime të metodologjisë

Në disa nga rubrikat e formularit të deklarimit janë konstatuar parregullsi në mënyrën e plotësimit të formularit. Disa nga elementët e marrë parasysh gjatë hedhjes së të dhënave të deklaratave dhe kontrollit të tyre, të cilat njëkohësisht janë dhe sinjalizues të pakujdesive ose gabimeve në plotësimin e deklaratave dhe analizimin e tyre janë:

- Në deklaratat Periodike/Vjetore është deklaruar gjendja e likuiditeteve në vend që të deklarohet ndryshimi i gjendjes (shitesë apo pakësim) krahasuar me vitin paraardhës;
- Rideklaruar i njëjti aset dhe/apo detyrim, në dy ose më shumë periudha deklaruese;
- Deklaruar nga vetë subjekti pasuria dhe detyrimet në emër të personave të lidhur (bashkëshort/e, fëmijë madhorë), të cilët duhet të ishin plotësuar nga vetë personat e lidhur në formularin përkatës në faqen nr.7-12;

- Është deklaruar shitje e një prone të padeklaruar më parë, në deklaratat paraardhëse;
- Deklarimi jo i plotë i të dhënave lidhur me kontratat e sipërmarrjes, për rastin kur jepet trualli për ndërtim dhe nuk është e qartë pjesa takuese që përfton subjekti;
- Mungesë informacioni nga ana e subjektit deklarues lidhur me destinacionin e të ardhurave nga shitja e pasurive të paluajtshme (nëse janë riinvestuar, mbahen cash apo janë shpenzuar);
- Në rubrikën e të ardhurave dhe detyrimeve, është deklaruar shënimi “nuk ka ndryshim”, por subjekti deklarues ka pasur detyrimin ligjor të deklarojë saktësisht të ardhurat neto për atë periudhë dhe shlyerjen e pagesës vjetore (pasi ka deklaruar detyrimeve në periudhën parardhëse);
- Ka mungesë firmash në faqet e plotësuara nga prokurorët, pra në faqet ku ka të dhëna dhe nënshkrimi është i detyrueshëm;
- Nuk janë shënuar me fjalë vlerat dhe çmimet, por vetëm me shifra; ose ka raste kur vlera me shifra është e ndryshme nga vlera në lekë; subjektet kanë deklaruar vlera me lekë të vjetër dhe jo me lekë të rinj;
- Një kufizim i rëndësishëm është dhe trajtimi si informacion konfidencial nga ana e ILDKPKI-së **i shpenzimeve të deklarueshme.**

Nga sa u përmendën në pikat e mësipërme, nënkuptohet se edhe analiza statistikore ka një marzh gabimi, në raport të drejtë me gabimet materiale që janë gjendur në formularët e deklarimit.

III. Gjetjet e studimit

Gjatë dy viteve të fundit, BIRN Albania ka ngritur një metodologji të konsoliduar për kontrollin dhe vlerësimin e pasurive të zyrtarëve publikë, e cila është bazuar në përvojën ndërkombëtare mbi praktikën më të mira për sistemet e kontrollit të pasurive të deklaruara. Kjo metodologji tashmë është aplikuar në katër studime të mëparshme; në vlerësimin dhe analizën e pasurisë së gjyqtarëve të Apelit, Gjykatës së Lartë, Gjykatës Kushtetuese dhe Gjykatave të Rretheve Gjyqësore.

Ashtu si në vende të tjera, procedura e deklarimit dhe e kontrollit të pasurisë së zyrtarëve publikë në Shqipëri ndahet nga ILDKPKI në regjistrimin e formularëve të deklarimit të pasurisë, përpunimi para-prak i tyre, kontrolli aritmetik dhe logjik si dhe në raste të caktuara, verifikimi ose hetimi administrativ.

Për të identifikuar trende transaksionesh, të cilat përdoren nga këto subjekte për të legalizuar pjesë të paligjshme të pasurisë së tyre dhe që në praktikën më të mira ndërkombëtare identifikohen si 'flamuj të kuq', BIRN ndërmori një analizë të detajuar të strukturës së aseteve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve të prokurorëve gjatë periudhës 2003-2015.

Sipas praktikave më të mira ndërkombëtare në fushën e deklarimit dhe kontrollit të pasurive, të gjithë 'flamujt e kuq' duhet të përbënin shtysë për organe si ILDKPKI për të filluar një audit të plotë për subjektin përkatës. Një audit i plotë ka për qëllim përdorimin e të gjitha mundësive përtej deklaratës, për të identifikuar pasuri të padeklaruara nga ana e subjektit, që çojnë në zbulimin e burimeve financiare të paligjshme. Objekti i një auditi të plotë ose kontrolli të plotë administrativ nuk është deklarata në vetvete, por subjekti deklarues dhe personat e lidhur me të cilët ai ka kryer transaksione financiare. Qëllimi i kontrollit të plotë administrativ është që institucioni/Inspektoriat të sigurohet që të ardhurat e zyrtarit- objekt i kontrollit dhe i familjarëve të tij kanë burime të ligjshme, të hetojë nëse ka pasuri të fshehura, si dhe të identifikojë çdo lloj shpenzimi të kryer që mund të jenë krijuar me burime të ardhurash të paligjshme.

Nga një lexim formal i formularëve të deklarimit të interesave private të prokurorëve, rezulton se pjesë e këtij studimi janë prokurorë me përvoja të ndryshme në sistem, ku 216 (65%) e tyre kanë qenë të emëruar në detyrë dhe deklarojnë interesat private pranë ILDKPKI-së që në vitin 2003 ose 2004. Pjesa tjetër është emëruar në detyrë në vitet pasardhëse, siç tregohet dhe në Tabelën 2 më poshtë.

Tabela 2: Numri dhe përqindja e prokurorëve të emëruar në detyrë sipas viteve.

Viti i emërimit në detyrë	Nr.subjecteve	%
Para ose gjatë vitit 2003 dhe 2004	216	65%
Gjatë vitit 2005	19	6%
Gjatë vitit 2006	19	6%
Gjatë vitit 2007	16	5%
Gjatë vitit 2008	15	5%
Gjatë vitit 2009	11	3%
Gjatë vitit 2010	10	3%
Gjatë vitit 2011	1	0%
Gjatë vitit 2012	17	5%
Gjatë vitit 2013	1	0%
Gjatë vitit 2014	6	2%
Gjatë vitit 2015	2	1%
Total	333	100%

Në total janë 333 prokurorë, të cilët për periudhën 2003-2015 kanë deklaruar interesat private pranë ILDKPKI-së. Numri i deklaratave të dorëzuara nga prokurorët e sistemit të drejtësisë në Shqipëri është 3669, të cilat janë administruar dhe kontrolluar nga ILDKPKI dhe janë objekt i këtij studimi të ndërmarrë nga BIRN.

Në mungesë të të dhënave mbi hetimet administrative të ndërmarra nga ILDKPKI, për të vlerësuar punën e këtij institucioni, BIRN analizoi të dhënat e mbedhura nga 3669 deklaratat e intereseve private. Qëllimet kryesore të kësaj analize janë:

Identifikimi i "flamujve të kuq", rasteve kur deklaratat përmbajnë të dhëna që krijojnë dyshime për burime të paligjshme të pasurisë, bazuar në standartet më të mira ndërkombëtare, të cilat duhet të shërbejnë si indicie për hetime më të thelluara të deklaratave;

Kryerja e kontrollit aritmetik-logjik i deklaratave të pasurisë së prokurorëve që ushtrojnë funksionin në Republikën e Shqipërisë. Kontrolli aritmetik dhe logjik kryhet çdo vit kalendarik nga Inspektoriat për çdo deklaram, me qëllimin për të vërtetuar saktësinë e vlerësimit të pasurisë së deklaruar, saktësinë e burimeve financiare të deklaruara dhe mjaftueshmërinë e mbulimit të pasurive nga

burime të deklaruar. Duke qenë se ky kontroll mbështetet vetëm te të dhënat e deklaramëve të subjekteve dhe të familjarëve të tyre, BIRN përzgjedhi këtë metodë kontrolli për të analizuar në mënyrë të pavarur pasurinë e këtyre prokurorëve, si dhe punën e Inspektoriatit për të identifikuar të dhëna statistikore mbi pasuri dhe asete të ngritura me burime të paligjshme;

Bazuar në këto dy objektiva, seksionet e mëposhtme përmbledhin gjetjet mbi: *Asetet ose Pasurinë Bruto; Detyrimet* e deklaruar prej tyre; përlllogaritjen e *Pasurisë Neto* bazuar në të dhënat e kategorive Asete dhe Detyrime; *Të Ardhurat* dhe *Shpenzimet* e deklaruar; përlllogaritjen e të *Ardhurave Neto*; rezultatet e *Kontrollit aritmetik-logjik* të deklaratave periodike/vjetore; përlllogaritjen mbi *Pasurinë e pajustificuar* të prokurorëve, si dhe përlllogaritja e shpenzimeve vjetore për secilin prej këtyre subjekteve.

1. INTERESAT PRIVATE– PASURIA BRUTO

Në konceptin e pasurisë bruto përfshihet çdo interes privat i deklaruar nga zyrtarët dhe familjarët e tyre në formularin e deklarimit të pasurive, të cilat janë kategorizuar referuar nenit 4 të ligjit nr.9049 datë 10.4.2003, *“Për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive, të Detyrimeve Financiare të të Zgjedhurve dhe të disa Nëpunësve Publikë” të ndryshuar.*

Në kategorinë Pasuria Bruto, përfshihen këto nënkategorit:

- Pasuri të paluajtshme;
- Pasuri të luajtshme;
- Likuiditete në Cash;
- Likuiditete në Bankë;
- Pjesë në kapital/Aksione;
- Person Fizik;
- Sendet me vlerë të veçantë;
- Huadhënie;
- Asete të tjera (për ato asete që nuk i përkasin kategorive të mësipërme).

Mënyra e deklarimit të interesave private nga subjekti deklarues konsiston në deklarimin e gjendjes së interesave private që disponon, burimin e krijimit dhe detyrimet financiare në momentin e marrjes së detyrës dhe ky deklarim quhet Deklarimi Para Fillimit të Detyrës. Ndërsa në deklaramet në vijim, pra në deklaramet Periodike/Vjetore, zyrtari ka detyrimin ligjor të deklarojë ndryshimet e interesave private dhe detyrimeve për periudhën deklaruese, çdo të ardhur neto si dhe shpenzimet e deklarueshme.

Për këtë arsye, në përlogaritjen e vlerës së Aseteve dhe Detyrimeve në një moment të caktuar kohor është e rëndësishme të përlogaritet vlera akumulative, duke filluar nga deklarata fillestare.

Përkufizimet e mëposhtme ndihmojnë në kuptimin më të mirë të analizës së vlerës së asetëve:

- *Interesat Private/ Pasuria bruto fillestare* – Çdo interes privat që subjekti deklarues dhe familjarët e tij zotërojnë në fillim të procesit të vetëdeklarimit;
- *Shtesat / Pakësimet vjetore* – Vlera e shtuar apo e pakësuar e interesave private për secilin vit deklarues; si dhe
- *Vlera akumulative e asetëve* – Ndryshimet në interesa private/ pasuri bruto ndër vite, në të cilën përfshihen vlera fillestare plus shtesat ose pakësimet vjetore të tyre.

1.a. Ndryshimet në pasurinë bruto

SI KA NDRYSHUAR PASURIA BRUTO NGA FILLIMI I DETYRËS DERI NË VITIN 2015?

Bazuar në analizën e mundësuar nga baza e të dhënave, e ngritur për qëllime të këtij studimi, gjendja fillestare e deklaruar e pasurisë e 333 prokurorëve që ushtrojnë funksionin në Republikën e Shqipërisë (bazuar në deklaratat Para Fillimit të Detyrës) është në shumën 1,117,112,023 Lekë [rreth 1.12 miliardë Lekë]. Kjo shumë nënkupton që mesatarisht një prokuror ka zotëruar pasuri me vlerë rreth 3.35 milionë lekë (3,354,691 lekë) në momentin fillestar të detyrimit ligjor për deklarimin e pasurisë.

Pas reflektimit të të gjitha ndryshimeve të deklaruara për gjendjen pasurore nga deklarimi i parë deri në vitin 2015 (ku janë përlogaritur shtesa dhe pakësime sipas konceptit të plotësimit të formularit të deklarimit), rezulton se shuma totale e pasurisë bruto akumulative në fund të vitit 2015 është 5,563,417,238 lekë [rreth 5.56 miliardë lekë], pra mesatarisht rreth 16.7 milionë lekë (16,706,959 lekë) për një subjekt (Tabela 3).

Tabela 3: Ndryshimet në vlerën akumulative të pasurisë bruto nga fillimi i detyrës së 333 prokurorëve deri në fund të vitit 2015

Përshkrimi	Para Fillimit	Datë 31.12.2016
Vlera totale e pasurisë bruto në Lekë	1,117,112,023	5,563,417,238
Pasuria bruto në fund të vitit 2015 është 5 herë më e madhe se pasuria para fillimit të detyrës		
Shtesa totale e pasurisë nga fillimi i detyrës deri me dt.31.12.2015 është 4,446,305,215 lekë		
Shtesa mesatare e pasurisë për një prokuror nga fillimi i detyrës deri më dt.31.12.2015 është 13,352,268 Lekë		

Pra, pasuria akumulative e 333 prokurorëve dhe familjarëve të tyre në fund të vitit 2015 rezulton të jetë rritur me 4,446,305,215 lekë, ose 5 herë më e lartë krahasur me gjendjen fillestare të deklarimit.

Për të analizuar më me detaje rritjen akumulative të pasurisë bruto përgjatë 12 viteve të vetëdeklarimeve të marra në shqyrtim krahasur me gjendjen fillestare të deklarimit, në Tabelën 4 paraqiten shtesat në pasurinë bruto për secilin vit kalendarik si dhe ndikimi i tyre në rritjen e vlerës akumulative të kësaj pasurie për 333 prokurorët, subjekte të këtij raporti.

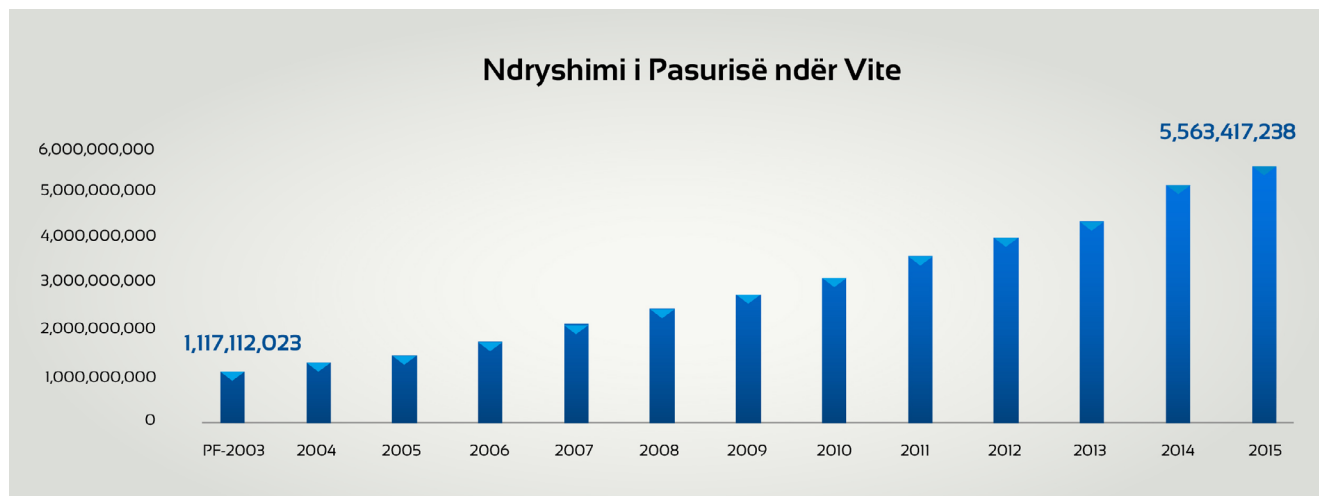
Tabela 4: Vlerat në lekë të shtesave vjetore të pasurisë bruto dhe vlerës akumulative të kësaj pasurie ndër vite.

Viti	Pasuria Bruto në Lek vit pas vit	Gjendja Progressive e Pasurisë Bruto
Para Fillimit	1,117,112,023	1,117,112,023
2004	187,904,374	1,305,016,396
2005	168,371,608	1,473,388,005
2006	294,822,202	1,768,210,206
2007	369,482,251	2,137,692,457
2008	325,022,399	2,462,714,856

2009	318,335,092	2,781,049,948
2010	346,821,404	3,127,871,352
2011	480,235,895	3,608,107,246
2012	411,543,745	4,019,650,991
2013	337,168,971	4,356,819,963
2014	802,336,887	5,159,156,850
2015	404,260,388	5,563,417,238
Total	5,563,417,238	

Ashtu siç shihet në Tabelën 4, pavarësisht se shtesat në pasurinë bruto të secilit vit financiar nuk kanë një trend të mirëpërcaktuar, ato sërish shënojnë një rritje të vazhdueshme, e cila mund të justifikohet edhe me shtimin e numrit të prokurorëve në vitet e fundit në sistemin gjyqësor.

Grafiku 1: Vlera akumulative e deklaruar e pasurisë bruto ndër vite

Nga të dhënat e mësipërme rezultojnë se **ritja mesatare vjetore** e pasurisë bruto për një prokuror është rreth 1,112,689 lekë në vit (duke supozuar që secili prokuror ka 12 vite që deklarohet periodikisht pasurinë).

1.b. Nënkatëgoritë e interesave private/aseteve

CILAT JANË LLOJET E INTERESAVE PRIVATE DHE RAPORTI NDËRMJET TYRE?

Nënkatëgoritë që përbëjnë totalin e vlerës së asetëve të deklaruar nga prokurorët në mënyrë përmbljedhëse janë klasifikuar në: Pasuri të paluajtshme; Pasuri të luajtshme; Likuiditete në Cash; Likuiditete në Bankë; Pjesë në kapital/Aksione; Person Fizik; Sende me vlerë të veçantë; Huadhënie; dhe Asete të tjera për ato asetë që nuk i përkasin kategorive të mësipërme.

Raporti ndërmjet këtyre nënkategorive në vlerë në Lekë dhe në përqindje, për të gjithë prokurorët deklarues objekt të këtij studimi, është prezantuar në Tabelën 5 më poshtë.

Tabela 5: Vlera akumulative në Lekë për secilën nënkategori asetesh dhe raporti mes tyre.

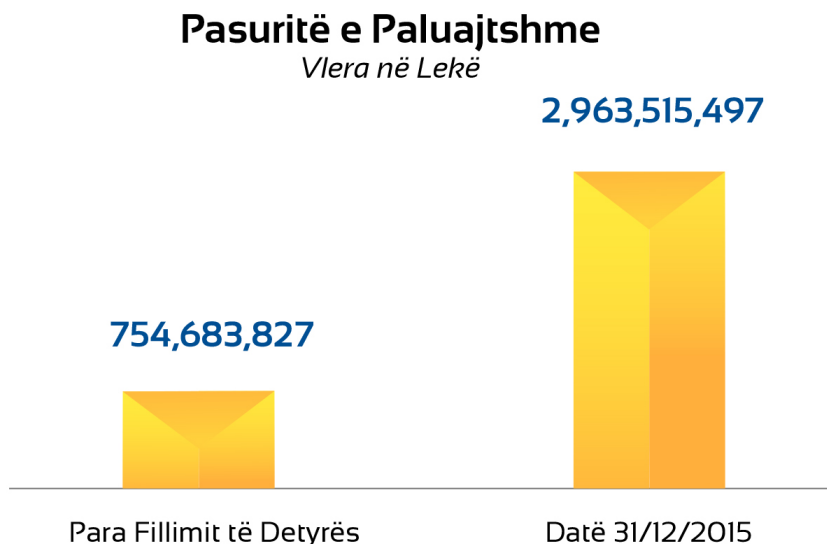
Pasuria sipas kategorive	Shuma në Lek	Raporti në %
Pasuri të Paluajtshme	2,963,515,497	53.3%
Likuiditete në Bankë	860,269,892	15.5%
Likuiditete në Cash	830,926,393	14.9%
Pjesë në kapital/Aksione	500,121,431	9.0%
Pasuri të Luajtshme	298,796,541	5.4%
Huadhënie	77,158,674	1.4%
Asete të tjera	28,602,409	0.5%
Person Fizik	4,026,400	0.1%
Total	5,563,417,238	100%

Ashtu siç tregojnë dhe të dhënat e paraqitura në Tabelën 5, pjesën më të madhe (98%) të vlerës së pasurisë bruto të prokurorëve, subjekt i këtij studimi e zënë pesë nënkategori kryesore asetesh, respektivisht: Pasuri të Paluajtshme 53.3%; Likuiditete në Bankë 15.5%; Likuiditete në Cash 14.9%; Aksione ose Pjesë në Kapital 9% dhe Pasuri të Luajtshme 5.4%. Të grupuara në 2%, përmblidhen zërat e tjerë të kategorisë së asetëve si: huadhënia, aktiviteti si person fizik apo asetë të tjera që nuk përfshijnë kategoritë e mësipërme.

Në një vështrim më të detajuar, nënkategoritë kryesore të asetëve paraqesin të dhëna si më poshtë vijon:

Pasuri të Paluajtshme: kapin vlerën 2,963,515,497 Lekëve për të 333 prokurorët objekt i këtij studimi, pra afro 2.9 miliardë lekë pasuri, të cilat përbëjnë dhe 53.3% të aseteve të tyre të deklaruara. Ashtu siç tregon dhe Grafiku 2 më poshtë, vlera në lekë e pasurive të paluajtshme të prokurorëve është rritur në mënyrë të vazhdueshme në vitet e deklarimit të marra në shqyrtim; nga 754,683,827 lekë në deklarimin për herë të parë në 2,963,515,497 lekë në fund të vitit 2015, duke shënuar një rritje me 3.9 herë nga deklarimi fillestar.

Grafiku 2: Vlera totale e pasurive të paluajtshme ndër vite e paraqitur në mënyrë progresive dhe e shprehur në Lekë.

Të dhënat e studimit sugjerojnë se çdo prokuror e ka rritur mesatarisht vlerën e pasurive të paluajtshme nga 2.26 milionë lekë në fillim të detyrës, në rreth 8.89 milionë lekë në fund të vitit 2015. Në këtë vlerësim nuk janë përfshirë pasuritë e paluajtshme të përfituara nga trashëgimia apo dhuratat, për të cilat subjektet deklarues nuk kanë shënuar vlerë në formularin e deklarimit.

Duke analizuar nga afër mënyrën e rritjes së vlerës së pasurisë, rezulton se përveç investimit të drejtëpërdrejtë të tregun imobiliar, rritja e vlerës së pasurive të paluajtshme ndikohet edhe nga rivlerësimi i pasurive të paluajtshme. Nga rastet e vetëdeklaruara rezulton një përqindje relativisht e vogël prej 1.56%, që tregon rritjen e vlerës së pasurive të paluajtshme si rrjedhojë e rivlerësimit. Ka edhe raste të tjera që vetëm citohen si fakt nga deklaruesit, por pa dhënë shifra

konkrete të vlerës së re pas rivlerësimit.

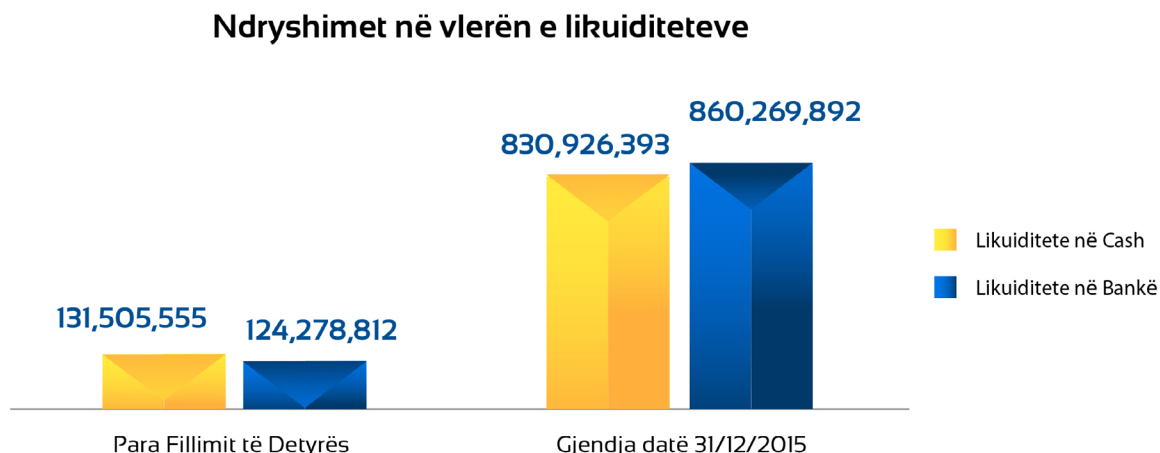
Në shifrat e prezantuara më lart lidhur me ndryshimet në vlerën totale të pasurive të paluajtshme, duhet të merret parasysh fakti që ato nuk përfshijnë fitimet e mundshme të subjekteve deklaruese nga shitblerjet e tyre ose dhënien me qira, të cilat pasqyrohen në kategorinë 'Të ardhurat' më poshtë në këtë kapitull.

Likuiditetet: Duke marrë parasysh vlerat fillestare të deklaruara nga 333 prokurorët në formularët e deklarimit për herë të parë, si dhe duke ndjekur të gjitha deklaramet e viteve pasardhëse lidhur me shtesat ose pakësimet e likuiditeteve, në fund të vitit 2015 rezultojnë se vlera akumulative e likuiditeteve në bankë është 860,269,892 lekë, ndërsa ajo e likuiditeteve në Cash është 830,926,393 lekë, duke përfaqësuar respektivisht 15.5% dhe 14.9% të vlerës totale të të gjithë asetëve të deklaruara.

Vihet re që likuiditete në bankë janë pothuajse në të njëjtin nivel me likuiditetet Cash dhe ndjekin pothuajse të njëjtin trend rritjeje, pavarësisht forcimit të instrumentave që synojnë të ulin informalitetin nëpërmjet përdorimit të parave Cash.

Vlera e likuiditeteve (e shprehur në Lekë) është rritur në mënyrë progresive ndër vite, siç paraqitet në Grafikon 3 më poshtë.

Grafiku 3: Ndryshimet e vlerës akumulative të likuiditeteve në bankë dhe në cash nga fillimi i detyrës, deri në fund të vitit 2015, e shprehur në Lekë.

Për të konkretizuar sa u tha më sipër, likuiditetet në bankë janë rritur me rreth 6.9 herë përgjatë 12 viteve të analizuara. Në deklarin për herë të parë, likuiditetet në bankë kapin vlerën e 124,278,812 lekëve, ndërsa në fund të vitit 2015 arrijnë në vlerën e 860,269,892 lekëve. Ndërsa likuiditetet në Cash janë rritur me gati 6.3 herë, nga 131,505,555 lekë në vitin 2003 në 830,926,393 lekë në fund të vitit 2015.

Huadhënia është nënkategoria që ka pësuar rritjen më të madhe në kategorinë e aseteve; 52.7 herë nga deklarimi në vitin 2003 deri në fund të vitit 2015. Nga të dhënat e analizuara, vihet re një trend në rritjeje në dhënien e huave nga ana e prokurorëve, jo vetëm në frekuencë, por edhe në vlerat që qarkullohen, pavarësisht se krahasuar me vlerën totale të interesave private bruto, huadhënia zë një përqindje shumë të vogël prej vetëm 1.4%.

Më datë 31.12.2015, nga vlera totale e likuiditeteve në Cash rezulton se mesatarisht secili prokuror mban likuiditete cash në shtëpi në shumën rreth 2,5 milionë lekë (2,495,274 lekë). Nëse shumës së likuiditeteve në cash do i shtojmë dhe përqindjen e aseteve të deklaruara në formën e huadhënies, atëherë rezulton se një përqindje e konsiderueshme e vlerës totale të aseteve prej rreth 16.3% mbahet jashtë sistemit bankar, duke përfaqësuar dhe pjesën më "informale" të pasurisë së deklaruar të prokurorëve.

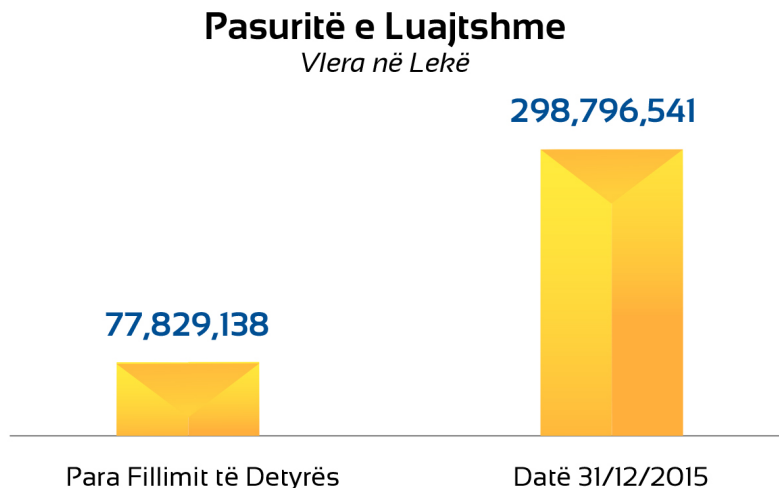

Rreth 16.3% e vlerës totale të aseteve të prokurorëve mbahet në formën e likuiditeteve cash dhe huadhënies jashtë sistemit bankar

Mbajtja e likuiditeteve cash jashtë sistemit bankar konsiderohet në praktikat më të mira ndërkombëtare si një 'flamur i kuq' ose shenjë transaksionesh të dyshimta, çfarë duhet të shtyjë organet përgjegjëse të ndërmarrin një kontroll të plotë administrativ për subjektet e identifikuar.

Pasuri të Luajtshme: Në të njëjtin trend të nënkategorive të tjera, dhe pasuritë e luajtshme të prokurorëve kanë pësuar një rritje me 3.8 herë gjatë viteve të deklarimit, duke u shtuar nga 77,829,138 lekë në deklarin për herë të parë, në vlerën e 298,796,541 lekëve në fund të vitit 2015 (Grafiku 4).

Grafiku 4: Vlera akumulative e pasurive të luajtshme ndër vite e shprehur në lekë.

Nga analiza cilësore e deklaratave, në këtë nënkategori përfshihen kryesisht automjetet e subjekteve deklaruese dhe familjarëve të tyre që zotërohen në një vit të caktuar financiar. Çdo fitim ose humbje nga shitblerja e pasurive të luajtshme reflektohet në kategorinë “Të ardhura”, të paraqitura më poshtë në këtë kapitull. Bazuar në sa më lart, mesatarisht në fund të vitit 2015 një prokuror ka pasur në pronësi automjet/e në vlerë mesatare 900,000 lekë.

Ndër nënkategoritë e tjera të interesave private që janë deklaruar, është e rëndësishme të theksohet mungesa e deklarimit të *Sendeve me vlerë të veçantë*, që do të thotë se asnjë prokuror apo familjar i tyre nuk zotëron sende me vlerë mbi 300,000 lekë, duke ngritur kështu një ‘flamur të kuq’ drejt vlerësimeve më të detajuara.

Në të gjitha formularët e marrë në analizë nuk ka asnjë deklaram për zotërim të sendeve me vlerë të vecantë mbi 300,000 lekë nga ana e prokurorëve dhe familjarëve të tyre.

1.c. Pasuria e prokurorëve sipas institucionit

SI NDRYSHON PASURIA BRUTO E PROKURORËVE SIPAS STRUKTURËS ORGANIZATIVE?

Duke bërë një analizë krahasuese të pasurisë bruto të deklaruar nga prokurorët sipas institucioneve ku ata punojnë, në vlerë absolute vërehet ndjeshëm që Prokuroria pranë Rrethit Gjyqësor Tiranë zë 36% të vlerës së pasurisë totale. Në një përqindje më të ulët renditet Prokuroria pranë Rrethit Gjyqësor Durrës me 7% në raport me vlerën totale të pasurisë bruto, si dhe pothuajse në të njëjtën përqindje renditet pasuria bruto e prokurorëve pranë Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda. Diferenca zotërohet nga prokurorët pranë gjykatave të tjera.

Pra, rreth 50% e vlerës totale të pasurisë së 333 prokurorëve- objekt i këtij studimi është përqëndruar vetëm në tre njësi, ku është përqëndruar edhe numri më i madh i prokurorëve. Rrjedhimisht kjo renditje e vlerës së pasurisë bruto ndikohet në raport të drejtë nga numri i prokurorëve, që do të thotë që 50% e pasurisë bruto është në pronësi të 36% të numrit të përgjithshëm të prokurorëve.

Analiza u thellua në listimin e vlerës mesatare të pasurisë bruto për prokuror. Nëse si bazë krahasuese merret pasuria mesatare që prokurorët që ushtrojnë funksionin pranë prokurorive të shkallëve të ndryshme të gjyqësorit kanë në pronësi me datë 31.12.2015, ndryshon dhe rezultati. Ashtu siç tregojnë dhe të dhënat e Tabelës 6, në vend të parë për nga pasuria renditen prokurorët pranë rrethit Gjyqësor Pukë me pasuri mesatare për prokuror në vlerën 37,201,327 lekëve; ndërsa prokurorët pranë Rrethit Gjyqësor Mat janë ata me më pak pasuri në pronësi, me mesatarisht 3,718,192 lekë për prokuror. Por duket se Prokuroria pranë rrethit gjyqësor Pukë, përbën një rast të veçantë, ku vlera mesatare e pasurisë ndikohet nga një prokuror që hyn në sistemin e drejtësisë me një pasuri të konsoliduar. Në rend zbritës për vlerën e pasurisë mesatare bruto për prokuror, renditet Prokuroria e Apelit Tiranë, Prokuroria e Rrethit Tiranë, Prokuroria e Apelit Korçë, Prokuroria e Apelit Durrës dhe Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda.

Tabela 6: Pasuria e prokurorëve sipas ndarjes institucionale

Institucioni	Pasuria bruto v.2015	Sa % e pasurisë totale	Nr. Prokurorëve	Pasuria mesatare
Prokuroria e Apelit Durrës	118,704,643	2.13%	5	23,740,929
Prokuroria e Apelit Gjirokastrë	8,024,486	0.14%	2	4,012,243
Prokuroria e Apelit Korçë	50,651,391	0.91%	2	25,325,696
Prokuroria e Apelit Shkoder	49,630,426	0.89%	4	12,407,607

Prokuroria e Apelit te Krimeve te Renda	29,703,828	0.53%	2	14,851,914
Prokuroria e Apelit Tirane	231,485,516	4.16%	8	28,935,689
Prokuroria e Apelit Vlore	78,621,718	1.41%	5	15,724,344
Prokuroria e Pergjithshme	181,357,774	3.26%	13	13,950,598
Prokuroria e Rrethit Berat	36,038,509	0.65%	7	5,148,358
Prokuroria e Rrethit Diber	80,712,553	1.45%	6	13,452,092
Prokuroria e Rrethit Durres	402,379,036	7.23%	26	15,476,117
Prokuroria e Rrethit Elbasan	338,753,139	6.09%	26	13,028,967
Prokuroria e Rrethit Fier	94,833,806	1.70%	13	7,294,908
Prokuroria e Rrethit Gjirokaster	34,383,174	0.62%	5	6,876,635
Prokuroria e Rrethit Kavaje	204,396,540	3.67%	6	34,066,090
Prokuroria e Rrethit Korçë	144,346,315	2.59%	13	11,103,563
Prokuroria e Rrethit Kruje	96,353,184	1.73%	7	13,764,741
Prokuroria e Rrethit Kukes	49,948,812	0.90%	3	16,649,604
Prokuroria e Rrethit Kurbin	51,029,248	0.92%	4	12,757,312
Prokuroria e Rrethit Lezhe	142,471,154	2.56%	10	14,247,115
Prokuroria e Rrethit Lushnje	81,518,257	1.47%	7	11,645,465
Prokuroria e Rrethit Mat	14,872,767	0.27%	4	3,718,192
Prokuroria e Rrethit Permet	13,780,729	0.25%	2	6,890,365
Prokuroria e Rrethit Pogradec	96,352,492	1.73%	6	16,058,749
Prokuroria e Rrethit Puke	111,603,980	2.01%	3	37,201,327
Prokuroria e Rrethit Sarande	51,593,523	0.93%	5	10,318,705
Prokuroria e Rrethit Shkodër	175,568,865	3.16%	20	8,778,443
Prokuroria e Rrethit Tirane	2,001,563,329	35.98%	74	27,048,153
Prokuroria e Rrethit Tropoje	21,295,773	0.38%	3	7,098,591
Prokuroria e Rrethit Vlorë	199,026,392	3.58%	21	9,477,447
Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda	372,415,879	6.69%	21	17,734,089
Total	5,563,417,238	100%	333	N/A

Në vlerësimin e të dhënave të pasurisë së prokurorëve dhe familjarëve të tyre përgjatë 12 viteve të analizuar rezultoi se prokurorët që kanë pasur shtesën më të madhe të pasurisë janë prokurorët pranë rrethit Gjyqësor Kavajë, rrethit Gjyqësor Pukë, Prokurorisë së Apelit Tiranë, rrethit Gjyqësor Tiranë, Prokurorisë së Apelit Durrës dhe Prokurorisë së Shkallës së Parë për Krime të Rënda. Ndërsa rritjen mesatare më të ulët e kanë prokurorët pranë Gjykatës së Rrethit Gjirokastrë.

2. DETYRIMET

Përveç aseteve të krijuara gjatë periudhës së deklarimit të pasurisë, prokurorët kanë krijuar dhe detyrime financiare ndaj institucioneve financiare, personave të lidhur, si dhe ndaj kompanive të ndryshme, kryesisht atyre të ndërtimit.

Kategoria e detyrimeve përfshin këto nënkategorit:

- Kredi bankare;
- Huamarrje ndaj personave të tretë;
- Detyrime ndaj shoqërive të ndërtimit;
- Detyrime të tjera.

Nga analizimi i deklaratave vihet re se detyrimet janë një nga mënyrat e përdorura gjerësisht për financimin dhe investimin në pasuri të paluajtshme apo të luajtshme nga ana e subjekteve deklarues dhe familjarëve të tyre. Në më pak raste evidentohet se këto detyrime janë përdorur për të mbuluar shpenzime shkollimi, apo shpenzime të llojit konsumator.

2.a. Totali i Detyrimeve

SA ËSHTË TOTALI I DETYRIMEVE NGA FILLIMI I DETYRËS DERI NË FUND TË VITIT 2015?

Në Tabelën 7 pasqyrohen vlerat në lekë të detyrimeve të deklaruara nga prokurorët gjatë viteve të deklarimit, të ndara sipas katër nënkategorive kryesore të tyre.

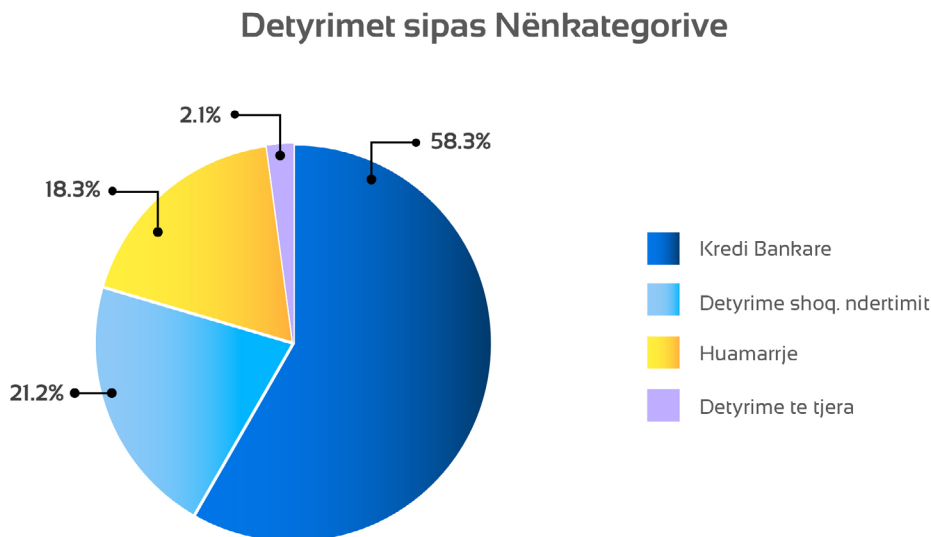
Tabela 7: Vlerat në lekë të detyrimeve sipas nënkategorive

Llojet e detyrimeve	Shuma në Lekë	%
Kredi Bankare	1,002,057,178	58%
Detyrime shoq. ndertimit	364,801,391	21%
Huamarrje	314,790,595	18%
Detyrime te tjera	36,471,279	2%
Total	1,718,120,442	100%

Ashtu siç tregojnë dhe të dhënat e paraqitura në Tabelën 7, vlerat e detyrimeve të deklaruara nga prokurorët për secilën nënkategori nuk paraqesin një model lehtësisht të parashikueshëm. Megjithatë, vlerat e detyrimeve janë të larta, duke arritur shumën 1,718,120,442 lekë në fund të periudhës deklaruese (31.12.2015).

Nga kjo shumë, siç tregohet dhe në Grafikon 5, pjesën më të madhe të detyrimeve e zënë kreditë bankare me 58.3% të vlerës totale, detyrimet e mbetura pa shlyer ndaj shoqërive të ndërtimit janë në masën 21.2%, ndërsa rreth 18.3% e vlerës i përket detyrimeve ndaj personave të afërm në formë huamarrje, dhe një shumë minimale nën "detyrime të tjera" (0.6%).

Grafiku 5: Raporti në përqindje mes nënkategorive të ndryshme të detyrimeve.

Bazuar në praktikat më të mira ndërkombëtare, detyrimet e larta jashtë sistemit bankar si huamarrja ndaj personave të tretë dhe detyrimet e pashlyera ndaj kompanive të ndërtimit, konsiderohen gjerësisht si indikatorë transaksionesh të dyshimta të rrjedhjes së parasë në hyrje dhe identifikohen në manulet për procedimin dhe analizimin e deklaratave të pasurisë si 'flamuj të kuq'. Shumat e larta të huamarrjes jashtë sistemit bankar (18.3%) dhe detyrimet ndaj kompanive të ndërtimit (21.2%) janë një tregues i nevojës për një hetim më të detajuar të deklaratave nga ana e institucioneve monitoruese të sistemit.

Rreth 40% e vlerës së detyrimeve të prokurorëve lidhet me huamarrje/detyrime ndaj personave të tretë dhe kompanive të ndërtimit.

Nga numri i përgjithshëm prej 333 prokurorësh rezulton se 223 prokurorë (67%) kanë pasur të paktën një kredi bankare gjatë periudhës së deklaratimit të pasurisë në ILDKPKI; 108 prokurorë (32%) kanë deklaruar të paktën një herë të kenë marrë hua nga persona të afërm; ndërsa 88 prokurorë (26%) kanë deklaruar detyrime ndaj shoqërive sipërmarrëse, ku kanë porositur apo kanë marrë në pronësi pasuri të paluajtshme.

2.b. Detyrimet e pashlyera

SA ËSHTË VLERA E DETYRIMEVE TË PASHLYERA NË FUND TË VITIT 2015?

Më sipër është identifikuar totali i detyrimeve të deklaruara nga prokurorët dhe familjarët e tyre ndër vite. Kjo vlerë është 1,718,120,442 lekë dhe përmbledh të gjitha detyrimet e deklaruara në nënkategoritë e ndryshme. Është gjithashtu e rëndësishme që të identifikohet edhe shuma e pagesës/kthimit të detyrimit, e paguar në formë kësti përgjatë viteve. Për këtë qëllim, siç shpjegohet dhe në kapitullin e Metodologjisë, të gjitha pagesat e detyrimeve janë regjistruar si nënkategori e veçantë e "Shpenzimeve" në databazën kryesore (referoju Aneksit I të këtij raporti 'Kodifikimi i kategorive dhe nënkategorive').

Në këtë tabelë pasqyrohet shlyerja e detyrimeve përkatësisht ndaj bankave, shoqërive të ndërtimit dhe ndaj personave të tretë (huadhënësve):

Tabela 8: Vlera në lekë e pagesave të kësteve të detyrimeve financiare përgjatë viteve

Shlyerja e detyrimeve	Shuma në Lek
Pagese kesti kredie	769,684,722
Pagesë kesti huaje	160,864,443
Pagese shoqerise ndertimit	253,834,562
Total	1,184,383,727

Me qëllim përlogaritjen e shumës së detyrimit të pashlyer deri në fund të vitit 2015 është përdorur formula e mëposhtme, e cila përlogarit vlerën e diferencës mes totalit të detyrimeve me shlyerjet totale ndër vite:

Në këtë mënyrë, shumës së detyrimeve të akumuluar ndër vite me vlerë 1,718,120,442 i zbriten pagesat e kësteve (pagesë kesti kredie, kthim huaje, shlyerje ndaj shoqërive të ndërtimit) në shumën 1,184,383,727 lekë dhe rezultati që përfaqëson gjendjen e pashlyer të detyrimit në fund të vitit 2015 është 533,736,715 lekë. (Tabela 9).

Tabela 9: Vlera e detyrimeve të pashlyera në fund të vitit 2015 e shprehur në lekë.

Shuma totale e detyrimeve të deklaruar gjatë gjithë periudhës së deklarimit (a)	Totali i pagesave për shlyerje detyrimesh gjatë gjithë periudhës (b)	Gjendja e detyrimit të pashlyer në fund të vitit 2015 (a-b)
1,718,120,442 lekë	1,184,383,727 lekë	533,736,715 lekë

2.c. Raporti pasuri bruto/detyrime sipas institucioneve

SA KA NDIKUAR SHTIMI I DETYRIMEVE FINANCIARE NË RRIJTEN E PASURISË MESATARE BRUTO SIPAS INSTITUCIONEVE?

Detyrimet vazhdojnë të jenë trend në rrethin e zyrtarëve të organit të akuzës, si një mjet financiar i rëndësishëm në shtimin e pasurisë së tyre. Në tabelën e mëposhtme (Tabela 10) është pasqyruar për secilën prokurori raporti mes pasurisë mesatare të shtuar gjatë ushtrimit të funksionit dhe detyrimeve financiare mesatare që secili prokuror ka marrë gjatë të njëjtës periudhë. Qëllimi i kësaj tablele është të identifikojë sa përqind e pasurisë së shtuar finanohet nga detyrimet ndaj institucioneve financiare apo palëve të treta.

Tabela 10: Raporti mes pasurisë mesatare të shtuar dhe detyrimeve financiare mesatare gjatë ushtrimit të funksionit në rang prokurorie, e shprehur në përqindje.

Institucioni	Raporti në % mes detyrimeve dhe pasurisë së shtuar
Prokuroria e Apelit Vlore	102%
Prokuroria e Apelit Shkoder	69%
Prokuroria e Rrethit Shkodër	65%
Prokuroria e Apelit Durres	65%
Prokuroria e Apelit Gjirokastr	60%
Prokuroria e Rrethit Lezhe	59%
Prokuroria e Rrethit Permet	49%
Prokuroria e Rrethit Pogradec	48%
Prokuroria e Rrethit Fier	48%
Prokuroria e Rrethit Kukes	43%
Prokuroria e Rrethit Kurbin	43%
Prokuroria e Pergjithshme	43%
Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda	42%
Prokuroria e Rrethit Durres	36%
Prokuroria e Rrethit Sarande	34%
Prokuroria e Rrethit Lushnje	33%

Prokuroria e Apelit te Krimeve te Renda	32%
Prokuroria e Rrethit Korçë	31%
Prokuroria e Rrethit Puke	31%
Prokuroria e Rrethit Elbasan	29%
Prokuroria e Rrethit Vlorë	28%
Prokuroria e Rrethit Tropoje	28%
Prokuroria e Rrethit Tirane	28%
Prokuroria e Rrethit Kruje	28%
Prokuroria e Rrethit Mat	25%
Prokuroria e Apelit Tirane	21%
Prokuroria e Rrethit Berat	16%
Prokuroria e Rrethit Kavaje	15%
Prokuroria e Apelit Korce	13%
Prokuroria e Rrethit Gjirokaster	11%
Prokuroria e Rrethit Diber	9%

Rezultatet ngrejnë “flamuj të kuq” për dy ekstremitetet, përqindja shumë e lartë dhe ajo shumë e ulët. Në rastin e parë, institucionet përgjegjëse për hetimin administrativ kanë për detyrë të identifikojnë arsyen e marrjes së kredive në shuma të konsiderueshme dhe pse ato nuk janë investuar në pasuri të paluajtshme apo asete të tjera (rasti i rrethit gjyqësor Vlorë ku raporti i shumës mesatare të detyrimeve me pasurinë mesatare bruto është 102%). Nga ana tjetër, përqindja e ulët duhet të nxisë hetime më të detajuara për të gjetur burimet alternative që prokurorët kanë përdorur për pasurinë e shtuar dhe ligjshmërinë e këtyre burimeve.

3. PASURIA NETO

SI KA NDRYSHUAR PASURIA NETO NGA FILLIMI I DETYRËS DERI NË VITIN 2015?

Pasuria neto përcakton diferencën mes asetëve, pasurisë bruto të prezantuar në pikën 1 të këtij kapitulli, dhe vlerës së detyrimeve të pashlyera në fund të periudhës së deklarimit të përlogaritur më lart.

Kjo formulë mundëson përlogaritjen e vlerës akumulative të pasurisë neto që prokurorët zotërojnë në fund të vitit 2015 (Tabela 11), por dhe rritjen e pasurisë neto gjatë periudhës së deklarimit të marrë në analizë.

Tabela 11: Pasuria neto e prokurorëve në fund të vitit 2015 e shprehur në lekë

Pasuria bruto deri më datë 31.12.2015 (a)	Detyrime të pashlyera deri më datë 31.12.2015 (b)	Pasuria neto më datë 31.12.2015 (a-b)
5,563,417,238 lekë	533,736,715 lekë	5,029,680,523 lekë

Pra, gjendja e pasurisë neto të 333 prokurorëve me datë 31.12.2015 është në vlerën e 5,029,680,523 lekëve.

Njëkohësisht, duke iu rikthyer tabelës nr. 3, ku pasqyrohet rritja e pasurisë nga fillimi i detyrës deri me datë 31.12.2015 dhe vlerës së detyrimeve të pashlyera deri me datë 31.12.2015 mund të llogaritet sa është **ritja e pasurisë neto**.

Shtesa e Pasurisë Neto është diferenca mes vlerës së shtuar të pasurisë bruto në shumën 4,446,305,215 lekë dhe detyrimeve të pashlyera në shumën 533,736,715 lekë, e cila rezulton të jetë 3,912,568,500 lekë.

Shtesa e pasurisë neto për periudhën e deklarimit për numrin e përgjithshëm të prokurorëve nga fillimi i deklarimit deri në fund të vitit 2015 është 3,912,568,500 lekë.

Niveli i rritjes së pasurisë neto të prokurorëve në periudhën 2004-2015 është i lartë dhe nuk mund të justifikohet vetëm me të ardhurat nga funksioni i tyre, sidomos kur kësaj vlere i janë zbritur të gjithë detyrimet ndaj bankave, shoqërive të ndërtimit ose personave të tretë, të cilat janë po ashtu të larta. Ky rezultat detyron marrjen në analizë të strukturës së të ardhurave të prokurorëve dhe familjarëve të tyre për të identifikuar më qartë burimin e rritjes së pasurisë.

4. TË ARDHURAT

Kategoria e të ardhurave të zyrtarëve që janë subjekt i deklarimit të pasurisë, përbëhet nga këto nënkategori kryesore:

- Paga nga funksioni;
- Paga e familjarëve;
- Shpërblime neto;
- Të ardhura nga biznesi;

- Të ardhura nga qiradhënia;
- Të ardhura nga mësimdhënia (vetëm për prokurorët, jo familjarët);
- Dhuratat (në cash ose në forma të tjera);
- Të ardhura nga shitja e pasurive të paluajtshme;
- Të ardhura nga shitja e pasurive të luajtshme;
- Të ardhura të tjera (për të ardhurat që nuk përfshihen në kategoritë e mësipërme).

4.a. Totali i të ardhurave

SA ËSHTË TOTALI I TË ARDHURAVE NGA FILLIMI I DETYRËS DERI NË FUND TË VITIT 2015?

Totali i të ardhurave të deklaruara nga vetë prokurorët dhe familjarët e tyre për periudhën në funksion, pra në të gjitha deklaratat e interesave private Periodike/Vjetore arrin në vlerën e 7,423,509,491 lekëve.

Megjithatë, ndryshe nga përllogaritja e vlerës së aseteve akumulative të deklaruara nga viti i parë i deklarimit (Deklaratat e Interesave Private Para Fillimit të Detyrës) deri në deklaratën e fundit (Deklarata Periodike/Vjetore 2015), në përllogaritjen e të ardhurave është marrë në konsideratë baza ligjore për plotësimin e rubrikës së të ardhurave nga subjektet deklarues. Në nenin 5/1 të Ligjit nr.9049, parashi-kohet që në deklarimin e të ardhurave për herë të parë duhet të deklarohet: *“angazhimet në veprimtari private me qëllim fitimi ose çdo lloj veprimtarie që krijon të ardhura, që ekzistojnë në datën e fillimit të punës, përfshirë çdo lloj të ardhure të krijuar nga këto angazhime ose veprimtari, nga data 1 janar deri në datën e fillimit të punës të vitit të deklarimit.”*

Për këtë arsye, në trajtimin e të ardhurave si burim financiar për krijimin e pasurisë së deklaruar janë përllogaritur vetëm të ardhurat e krijuara nga subjektet deklaruese dhe familjarët e tyre pas datës së emërimit. Pra, do të merren për bazë të ardhurat nga viti 2004 deri në vitin 2015, që i korrespondon formularëve të deklarimit Periodik/Vjetor, ashtu siç ato paraqiten në Tabelën 12.

Tabela 12: Vlera e të ardhurave të deklaruarra për secilin vit kalendarik 2004-2015.

Viti	Të ardhurat në Lek
2004	335,188,131
2005	344,325,416
2006	403,616,061
2007	553,170,284
2008	528,990,076
2009	590,957,038
2010	697,628,735
2011	697,139,401
2012	724,158,287
2013	792,144,062
2014	836,939,314
2015	919,252,688
Total	7,423,509,491

Siç shihet dhe nga Tabela 12, shuma totale e të ardhurave të deklaruarra nga 333 subjektet për periudhën 2004-2015 është 7,423,509,491 lekë. Shuma vjetore e të ardhurave të deklaruarra nga ana e prokurorëve ka qenë në rritje të vazhdueshme vit pas viti, e cila pjesërisht justifikohet me numrin e shtuar të prokurorëve gjatë periudhës 2003-2015.

4.c. Burimi i të ardhurave

SI JANË TË NDARA KËTO TË ARDHURA SIPAS NËNKATEGORIVE?

Duke qenë se në totalin e saj, rritja e pasurisë së prokurorëve nuk justifikohet nga të ardhurat e përftuara nga paga/shpërblimet, BIRN analizoi në mënyrë të detajuar burimet e të ardhurave të deklaruarra nga këta prokurorë, në mënyrë që të identifikonte më qartë strukturën e kësaj kategorie.

Nënkategoritë që përbëjnë totalin e vlerës së të ardhurave të deklaruarra nga prokurorët në mënyrë përmbledhëse janë klasifikuar në: Dhurata në Cash; Mësimdhënia; Paga e familjarëve; Paga nga funksioni; Shpërblime neto; Të ardhura nga biznesi; Të ardhura nga Qiradhënia; Të ardhura nga shitja e pasurive të luajtshme; Të ardhura nga shitja e pasurive të paluajtshme; dhe Të ardhura të tjera.

Në mënyrë që të diferencohet burimi i të ardhurave, baza e të dhënave e ngritur për qëllim të këtij studimi ka identifikuar secilën nga këto nënkategori, duke i dhënë dhe kode të ndryshme (referoju Aneksit I të këtij raporti).

Raporti ndërmjet këtyre nënkategorive në vlerë në Lek dhe në përqindje, për të gjithë subjektet deklarues objekt të këtij studimi është prezentuar në Tabelën 13 më poshtë.

Tabela 13: Vlera totale në lekë për secilën nënkategori të ardhurash dhe raporti mes tyre.

Nënkategoria e të Ardhurave	Shuma në lekë	Raporti në %
Paga nga funksioni	3,895,621,184	52.5%
Paga e familjarëve	1,913,709,710	25.8%
Të ardhura nga biznesi	488,791,396	6.6%
Te ardhura te tjera	333,832,612	4.5%
Dhurata ne Cash	261,532,730	3.5%
Fitim neto nga shitblerja e pasurive te luajtshme dhe paluajtshme	244,076,297	3.3%
Të ardhura nga Qira	218,703,696	2.9%
Mesimdhenia	67,241,866	0.9%
Total	7,423,509,491	100%

Ashtu siç pasqyrohet dhe nga të dhënat e prezantuara në Tabelën 13, rreth 53.4% e të ardhurave të deklaruara janë të ardhura që sigurohen në mënyrë të drejtpërdrejtë nga vetë prokurori përmes pagës dhe shpërblimeve nga ushtrimi i funksionit, si dhe nga mësimdhënia, ndërsa të ardhurat në formë pagash nga familjarët zënë rreth 25.8% të vlerës totale të të ardhurave.

Nënkategoria “Dhurata në Cash” përmbledh gjithë rastet e deklaruara të dhuruarave në cash ose në forma të tjera asetesh si prona, autovetura, kur janë deklaruar me vlerë nga subjekti deklarues - këtu nuk përfshihen rastet e dhurimeve të pasurive të paluajtshme apo të luajtshme për të cilat nuk është shënuar një vlerë. Ky tregues është një “flamur i kuq” dhe duhet të jetë në vëmendje të organeve të kontrollit pasi konkretisht ky zë arrin në vlerën 261,532,730 lekë dhe zë rreth 3.5% të totalit të të ardhurave. Zërat e tjerë të kategorisë “Të Ardhura” zënë një përqindje të vogël në krahasim me vlerën totale.

Nga analiza e mësipërme rezulton që përveç të ardhurave nga pagat, një pjesë e mirë e të ardhurave të

prokurorëve vijnë nga biznesi, shitja e pasurive të paluajtshme dhe të luajtshme, si dhe qiradhënia. Të ardhurat e larta nga këto burime konsiderohen në praktikën ndërkombëtare të kontrollit të pasurisë si 'flamuj të kuq' dhe sinjale për organin që administron kontrollin e pasurisë për analiza më të thelluara të subjektit deklarues dhe të familjarëve të tij.

Rreth 20.8% e shumës së të ardhurave të prokurorëve buron nga biznesi, shitblerja e pasurive të luajtshme/paluajtshme, dhurata dhe qiradhënia.

5. SHPENZIMET

Pasi kemi marrë në analizë të ardhurat e prokurorëve që përfshihen në kategorinë e transaksioneve të parasë në hyrje, është e rëndësishme të analizohet dhe struktura e shpenzimeve të tyre, që klasifikohet në kategorinë e rrjedhjes së parasë në dalje.

Në kategorinë e shpenzimeve, përfshihen këto nënkategori kryesore:

- Pagesë kësti kredie;
- Pagesë kësti huaje;
- Pagesë e kryer ndaj shoqërisë së ndërtimit ku ka pasur detyrime;
- Shpenzime shkollimi;
- Shpenzime të tjera (të cilat nuk përfshihen në kategoritë e mësipërme).

Duke vlerësuar me kujdes mënyrën e plotësimit të rubrikës së detyrimeve u konstatua se në rastet e kredive bankare, subjektet e deklarimit pasqyrojnë pagesën e kësteve që paguajnë në bazë mujore apo vjetore. Në asnjë rast ky këst nuk pasqyrohet i ndarë në principal+interes, por jepet i plotë. Në këto kushte është e pamundur të rregjistrohet si zë më vehte shpenzimi për normë interesi dhe pakësimi i principalit të kredisë si pakësim detyrimi. Për këtë arsye është parashikuar dhe në metodologji që vetëdeklarimet për pagesë këstesh janë trajtuar si pakësim detyrimi dhe janë përfshirë në seksionin "2.b. Detyrimet e pashlyera" të prezantuar më lart.

Kategoria e shpenzimeve, ka një specifikë të veçantë në formularin e deklarimit. Detyrimi ligjor për deklarimin e "shpenzimeve të deklarueshme"¹ ka hyrë në fuqi nga viti 2014 pas amendimit të fundit

¹"Shpenzim i deklarueshëm" është tërësia monetare, e paguar për arsim, mjekim shëndetësor, pushime, arredim, si dhe të tjera shpenzime të këtij lloji, të kryera nga subjekti deklarues.

ligjor që iu bë ligjit nr.9049, referuar nenit 1 pika 7 të këtij ligji. Por edhe pas këtij ndryshimi ligjor, në formatin e deklaratës “Deklaratë e Interesave Private Periodike/Vjetore” shpenzimet e deklarueshme janë klasifikuar si e dhënë konfidenciale dhe për këtë arsye nuk ofrohen për publikim. Kështu pra, rezulton që të dhënat për shpenzime të tjera klasifikohen si më poshtë:

Tabela 14: Vlera e shpenzimeve të deklaruar në lekë

Shpenzimet	Shuma në Lek
Shpenzime shkollimi	54,982,255
Shpenzime te tjera	103,101,344
Total	158,083,599

Nga të dhënat që ofrojnë formularët e deklarimit rezulton se nga 333 prokurorë, vetëm 45 prej tyre kanë deklaruar shpenzime shkollimi që në total kapin vlerën e 54,982,255 lekëve për periudhën e marrë në analizë. Megjithatë, mbetet jotransparente dhe e paqartë analiza në lidhje me shpenzimet e subjekteve deklaruese për sa kohë që rubrika e Shpenzimeve të Deklarueshme është konfidenciale dhe nuk ofrohet për publikim.

Konkretisht, analizimi i 3669 deklaratave të këtij studimi nxjerr në pah mungesën e deklarimeve të prokurorëve për shpenzime jetike, shkollim, trajtime shëndetësore, shpenzime udhëtimit, etj., duke theksuar nevojën e përfshirjes së të gjithë shpenzimeve në deklaratat e interesave private, si një mundësi më e mirë drejt nxitjes së transparencës. Nga 3669 deklaratat, vetëm në *dy* prej tyre janë përfshirë të dhëna për shpenzime konsumi familjar. Në asnjë prej deklaratave të tjera nuk ka të dhëna për shpenzimet e konsumit jetik.

Vetëm 2 nga 3669 deklaratat e analizuar përfshijnë në kategorinë e shpenzimeve, kosto të lidhura me konsumin jetik.

Duke përmbledhur të dhënat që përmban formulari i deklarimit periodik/vjetor në lidhje me shpenzimet (pavarësisht interpretimit që u bë në seksionin “2.b. Detyrimet e pashlyera” për pagesat e kësteve), rezulton informacioni si në tabelën nr.15, ku nënkategoritë e shpenzimeve janë trajtuar si fluks dalës i parasë për periudhën e ushtrimit të detyrës. Kolona e fundit e kësaj table paraqet raportin e secilës nënkategori kundrejt vlerës totale.

Tabela 15: Vlera në lekë e shpenzimeve totale e ndarë sipas nënkategorive dhe raporti i tyre në Përqindje

Shpenzimet	Shuma në Lek	Raporti në %
Pagesë kesti kredie	766,394,470	58%
Pagese shoqerise ndertimit	235,899,762	18%
Pagese kesti huaje	160,723,436	12%
Shpenzime te tjera	103,101,344	8%
Shpenzime shkollimi	54,982,255	4%
Total	1,321,101,267	100%

Të dhënat e mësipërme tregojnë se pjesa më e madhe e shpenzimeve të deklaruar lidhen me pagesat e kësteve të huave, kredive dhe ndaj shoqërive të ndërtimit, duke venë në pah dhe një herë mungesën e deklarimeve të nënkategorive të tjera të shpenzimeve nga ana e subjekteve deklaruese.

Rreth 58% e shumës së shpenzimeve të prokurorëve mbulon këstet e kredive bankare.

6. TË ARDHURAT NETO

Të ardhurat neto të 333 prokurorëve janë përlogaritur për periudhën 2004-2015, si diferencë mes të ardhurave totale me shpenzimet e deklaruar të përlogaritura më lart, sipas formulës që vijon:

Pra, të ardhurat neto për 333 prokurorë dhe familjet e tyre për periudhën 2004-2015 janë në shumën 7,265,425,893 lekë.

Duhet theksuar se vetëm në dy raste (deklarata vjetore), në zërin e shpenzimeve të përlogaritura më sipër janë përfshirë shpenzimet e konsumit jetik. Nëqoftëse shpenzimet e konsumit jetik do të përfshihen në përlogaritje, të ardhurat neto do të rezultojnë ndjeshëm më të ulëta.

7. KONTROLLI ARITMETIK DHE LOGJIK

SA ËSHTË PASURIA E PAJUSTIFIKUAR ME BURIME FINANCIARE SIPAS REZULTATIT TË KONTROLLIT ARITMETIK DHE LOGJIK?

Nga analiza e strukturës së aseteve dhe detyrimeve të deklaruara nga njëra anë dhe të ardhurave dhe shpenzimeve në anën tjetër për 333 prokurorët që dorëzuan deklaratat e pasurisë në ILDKPKI gjatë periudhës 2004-2015 vërehen një numër trendesh në transaksione të identifikuar si të dyshimta ose 'flamuj të kuq', bazuar në praktikat më të mira ndërkombëtare në këtë fushë.

Në këtë kontekst, BIRN Albania ndërmori dhe kontrollin e plotë aritmetik-logjik të deklaratave të pasurisë së këtyre prokurorëve për deklaratat periodike/vjetore për periudhën 2004 – 2015. Kjo analizë u realizua duke u bazuar në të dhënat e deklaratave të subjekteve, si dhe ato të familjarëve të tyre.

Në bazë të nenit 25 të ligjit nr. 9049 i ndryshuar, *"Kontrolli aritmetik dhe logjik kryhet për çdo deklaram për të vërtetuar saktësinë e vlerësimit të pasurisë së deklaruar, saktësinë e burimeve financiare të deklaruara dhe mjaftueshmërinë e mbulimit të pasurive nga burime të deklaruar"*.

Ky kontroll dokumentohet në Fletën e Kontrollit, në të cilën janë pasqyruar të dhënat e vetëdeklaruara nga zyrtari dhe familjarët e tij, të organizuara në dy pasqyra financiare: asetet neto dhe të ardhurat neto. Pas plotësimit dhe përpunimit të këtyre të dhënave, gjenerohet një informacion lidhur me faktin nëse: *të ardhurat neto justifikojnë apo jo ndryshimin e asetëve neto për periudhën deklaruese*.

Pavarësisht detyrimit ligjor që ka ILDKPKI për të ushtruar kontrollin aritmetik dhe logjik për çdo deklaratë që dorëzohet, BIRN ka kryer kontrollin Aritmetik dhe Logjik vetëm për deklaratat e interesave private Periodike/Vjetore. Pra, është analizuar si ka ndryshuar pasuria e prokurorëve nga momenti

që ata janë emëruar në një funksion publik, duke u bërë subjekte të ligjit të deklarimit, e deri me datë 31.12.2015.

Formula për ndërtimin e një flete kontrolli Aritmetik dhe Logjik paraqitet si më poshtë vijon:

Ndryshimi i Aseteve Neto = Ndryshimi i Aseteve Bruto – Detyrime

Të Ardhura Neto = Të ardhurat totale – Shpenzime

Nëse diferenca mes “Të Ardhurave Neto” dhe “Ndryshimit të Aseteve Neto” del me vlerë negative, atëherë ajo konsiderohet indicie që pasuria e krijuar gjatë periudhës së deklarimit nuk mund të justifikohet me burimet financiare të deklaruar.

Duke qenë se kontrolli aritmetik dhe logjik duhet të kryhet për secilën periudhë deklaruese, pra për secilën deklaratë individuale, duke eliminuar vitin fillestar të deklarimit (Deklarata e Interesave Private Para Fillimit të Detyrës), kontrolli aritmetik dhe logjik është kryer për 3336 deklarata Periodike/Vjetore të prokurorëve.

Nga përmbledhja e të dhënave të kontrollit aritmetik dhe logjik të 3336 deklaratave Periodike/Vjetore rezulton se 314 deklarata ose 9.4% e tyre janë me probleme, duke qenë se shtesa e asetëve neto nuk justifikohet me të ardhurat neto.

Rreth 9.4% e deklaratave Periodike/Vjetore të prokurorëve dështojnë gjatë kontrollit aritmetik dhe logjik.

Në mënyrë më të detajuar, numri i deklaratave që nuk justifikojnë pasurinë brenda vitit kalendarik sipas institucioneve përkatëse prezantohet në Tabelën 16.

Tabela 16: Numri i deklaratave që nuk justifikojnë pasurinë sipas Kontrollit Aritmetik dhe Logjik sipas institucionit.

Institucioni	Deklaratat P/V për kontroll	KAL me probleme	% e deklaratave me probleme KAL
Prokuroria e Apelit Durrës	60	6	10%
Prokuroria e Apelit Gjirokastër	24		0%
Prokuroria e Apelit Korçë	24	3	13%
Prokuroria e Apelit Shkodër	49	3	6%
Prokuroria e Apelit të Krimeve të Rënda	24		0%
Prokuroria e Apelit Tiranë	96	4	4%
Prokuroria e Apelit Vlorë	61	5	8%
Prokuroria e Përgjithshme	155	3	1.94%
Prokuroria e Rrethit Berat	45	7	15.56%
Prokuroria e Rrethit Dibër	49	7	14.29%
Prokuroria e Rrethit Durrës	276	29	10.51%
Prokuroria e Rrethit Elbasan	258	31	12.02%
Prokuroria e Rrethit Fier	100	10	10.00%
Prokuroria e Rrethit Gjirokastër	35	2	5.71%
Prokuroria e Rrethit Kavajë	63	6	9.52%
Prokuroria e Rrethit Korçë	134	9	6.72%
Prokuroria e Rrethit Krujë	67	5	7.46%
Prokuroria e Rrethit Kukës	33	5	15.15%
Prokuroria e Rrethit Kurbin	46	3	6.52%
Prokuroria e Rrethit Lezhë	97	7	7.22%
Prokuroria e Rrethit Lushnjë	74	7	9.46%
Prokuroria e Rrethit Mat	33	3	9.09%
Prokuroria e Rrethit Përmet	21	3	14.29%
Prokuroria e Rrethit Pogradec	42	2	4.76%
Prokuroria e Rrethit Pukë	30	1	3.33%

Prokuroria e Rrethit Pukë	30	1	3.33%
Prokuroria e Rrethit Sarandë	34	5	14.71%
Prokuroria e Rrethit Shkodër	206	12	5.83%
Prokuroria e Rrethit Tiranë	789	97	12.29%
Prokuroria e Rrethit Tropojë	22	3	13.64%
Prokuroria e Rrethit Vlorë	160	15	9.38%
Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda	229	21	9.17%
Total	3336	314	9.41%

Nga 333 prokurorët-objekt i këtij studimi, rezultojnë se vetëm 145 prokurorë rezultojnë pa diferencë negative nga kontrolli aritmetik dhe logjik. Nga ana tjetër, 188 prokurorë ose mbi 56% e totalit të subjekteve të këtij studimi rezultojnë se kanë pasur të paktën në një vit të karrierës së tyre diferencë të pajustificuara midis pasurisë së krijuar dhe burimeve financiare të deklaruara.

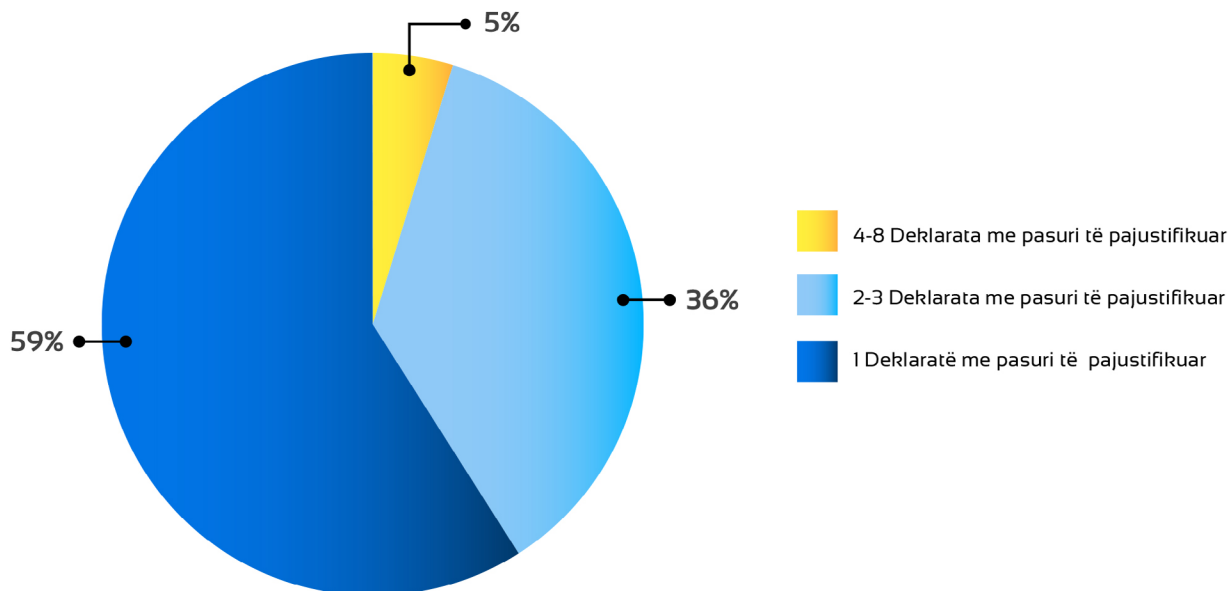

Mbi 56% e prokurorëve të Republikës së Shqipërisë nuk justifikojnë dot pasurinë e tyre për të paktën një vit deklarues.

Nga numri i përgjithshëm i prokurorëve që kanë rezultuar me probleme gjatë kontrollit Aritmetik dhe Logjik, bazuar në të dhënat e vetëdeklaruara, rezultojnë se 9 prokurorë ose 5% e tyre kanë 4-8 deklarata të pajustificuara në 12 vite deklarim të marra në shqyrtim; 68 prokurorë ose rreth 36% e tyre kanë 2-3 deklarata të pajustificuara dhe 111 prokurorë ose 59% e tyre që kanë vetëm një deklaratë të pajustificuar (Grafiku 6).

Grafiku 6: Numri i prokurorëve të ndarë sipas deklaratave të pajustificuara në 12 vitet e deklarimit të pasurisë.

Numri i prokurorëve me probleme në KAL

Në total, vlera e pajustificuar e pasurisë së 188 prokurorëve që rezultuan me probleme nga kontrolli aritmetik dhe logjik është 1,367,591,103 lekë. Kjo shumë përbën 27 për qind të totalit të pasurisë neto të deklaruar prej 5,029,680,523 lekësh. Kujtojmë se ky rezultat nuk ka të përfshira shpenzimet për kosto jetese, por që do të trajtohet më gjërësisht në vijim të këtij studimi.

Rreth 27% e pasurisë neto të deklaruar nga prokurorët rezultojnë të pajustificuar me burime financiare.

SA ËSHTË PASURIA E PAJUSTIFIKUAR ME BURIME FINANCIARE NËSE ZBRESIM SHPENZIMET E KONSUMIT JETIK SIPAS INSTAT?

Shpenzimet konsiderohen një e dhënë personale dhe klasifikohen në kategorinë e të dhënave konfidenciale në formularin e vetëdeklarimit. Për këtë arsye, ILDKPKI përdor mesataren vjetore të konsumit jetik për një familje sipas Institutit të Statistikave- INSTAT, në praktikën e saj të kontrollit aritmetik dhe logjik. Në këto kushte, BIRN Albania i është referuar të dhënave që publikon Instituti i Statistikave në Shqipëri lidhur me konsumin mesatar vjetor për familje.

Nga botimet e publikuara në faqen zyrtare online të INSTAT për buxhetin e familjes, ka informacion vetëm për vitin 2006, 2014 dhe 2015; përkatësisht konsumi mesatar mujor është në shumat 69,383 lekë, 69,442 lekë dhe 70,766 lekë. Do të merret si e dhënë referuese konsumi mesatar mujor për familje i vitit 2006 (69,383 lekë), dhe do t'i rikthehemi sërish Kontrollit Aritmetik dhe Logjik për secilën deklaratë periodike/vjetore.

Pra, nëse secilës deklaratë periodike/vjetore i shtohen kostot vjetore² mesatare të jetesës për familje sipas INSTAT-it, vlera e të ardhurave neto zvogëlohet, duke ndikuar në rritjen e vlerës së pasurisë së pajustificuar. Pavarësisht se konsumi mesatar vjetor (832,596 lekë) është rritur pas vitit 2006, ky ndryshim nuk është reflektuar në këtë analizë, pasi vlera e konsumit jetik është një vlerë referuese dhe jo reale.

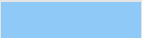
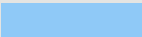
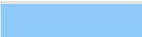
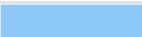
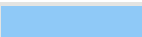
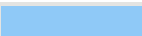
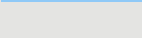
Nëse shpenzimeve të prokurorëve u shtohet edhe kostoja mesatare jetike vjetore sipas INSTAT prej 832,596 lekë, atëherë numri total i deklaratave vjetore të pajustificuara arrin në 1095 deklaratë nga 3336 gjithsej, ose mbi 33% të totalit të deklaratave që iu nënshtruan kontrollit aritmetik dhe logjik.

Në mënyrë më të detajuar, numri i deklaratave që nuk justifikojnë pasurinë brenda vitit kalendarik sipas institucioneve përkatëse, nëse reflektohet vlera e konsumit mesatar vjetor sipas INSTAT prezantohet në Tabelën 17.

²Kostoja mesatare vjetore e jetesës u llogarit duke shumëzuar numrin e muajve në funksion me koston mesatare mujore të jetesës për familjes sipas INSTAT

Tabela 17: Numri i deklaratave që nuk justifikojnë pasurinë nëse reflektohet vlera e konsumit mesatar vjetor sipas INSTAT sipas Kontrollit Aritmetik dhe Logjik sipas institucionit.

Institucioni	Deklaratat per KAL	KAL me probl.Instat	Sa % e deklaratave rezultuan me probl KAL
Prokuroria e Apelit Durres	60	11	18%
Prokuroria e Apelit Gjirokaster	24	1	4%
Prokuroria e Apelit Korce	24	5	21%
Prokuroria e Apelit Shkoder	49	12	24%
Prokuroria e Apelit te Krimeve te Renda	24	1	4%
Prokuroria e Apelit Tirane	96	19	20%
Prokuroria e Apelit Vlore	61	12	20%
Prokuroria e Pergjithshme	155	35	23%
Prokuroria e Rrethit Berat	45	25	56%
Prokuroria e Rrethit Diber	49	21	43%
Prokuroria e Rrethit Durres	276	94	34%
Prokuroria e Rrethit Elbasan	258	110	43%
Prokuroria e Rrethit Fier	100	37	37%
Prokuroria e Rrethit Gjirokaster	35	13	37%
Prokuroria e Rrethit Kavaje	63	19	30%
Prokuroria e Rrethit Korçë	134	32	24%
Prokuroria e Rrethit Kruje	67	24	36%
Prokuroria e Rrethit Kukes	33	13	39%
Prokuroria e Rrethit Kurbin	46	14	30%
Prokuroria e Rrethit Lezhe	97	25	26%
Prokuroria e Rrethit Lushnje	74	31	42%
Prokuroria e Rrethit Mat	33	7	21%
Prokuroria e Rrethit Permet	21	6	29%
Prokuroria e Rrethit Pogradec	42	15	36%
Prokuroria e Rrethit Puke	30	8	27%

Prokuroria e Rrethit Sarandë	34	9		26%
Prokuroria e Rrethit Shkodër	206	60		29%
Prokuroria e Rrethit Tiranë	789	279		35%
Prokuroria e Rrethit Tropojë	22	6		27%
Prokuroria e Rrethit Vlorë	160	69		43%
Prokuroria e Shkallës së Parë për Krime të Rënda	229	82		36%
Total	3336	1095		33%

Mbi 33% e deklaratave Periodike/Vjetore të prokurorëve dështojnë gjatë kontrollit aritmetik dhe logjik nëse shpenzimeve vjetore u shtohen kostot e konsumit jetik sipas INSTAT.

Prokurorët përgjegjës për këtë rezultat përbëjnë pothuajse 93% të numrit të përgjithëm të prokurorëve që ushtrojnë funksionin në organin e akuzës, që do të thotë se nga 333 prokurorë, 310 prej tyre nuk e justifikojnë pasurinë të paktën një herë gjatë deklarimit periodik vjetor të pasurisë.

Si pasojë, vlera në total e pasurisë së pajustificuar rritet në shumën 1,888,075,224 lekë ose 38% e vlerës totale të pasurisë neto të deklaruar nga 333 prokurorë deri në fund të vitit 2015. Ky rezultat gjenerohet vetëm nga të dhënat e vetëdeklaruar nga prokurorët dhe familjarët e tyre në deklaratat periodike të pasurisë.

Rreth 38% e pasurisë neto të deklaruar nga 333 prokurorë rezultojnë pajustificuar me burime financiare, nëse shpenzimeve u shtohen kostot e konsumit jetik sipas INSTAT.

IV. DISKUTIME DHE REKOMANDIME

Analiza strukturore e të dhënave të deklaratave të pasurisë së 333 prokurorëve të 31 njësive të Prokurorisë së Republikës së Shqipërisë tregon se një prokuror mesatarisht ka 5-fishuar pasurinë bruto nga deklarimi i parë deri në datën 31.12.2015. Pasuria mesatare në momentin fillestar është 3,354,691 lekë, ndërkohë që mesataraja e pasurisë së një prokurori në vitin e fundit të deklarimit (2015) është 16,706,959 lekë. Një studim i mëparshëm i BIRN Albania ka treguar se për 110 gjyqtarët e gjykatave në shkallë rrethi, pasuria mesatare për gjyqtar në fillim të deklarimit dhe në fund të periudhës deklaruese në vlerë absolute është më e lartë sesa kjo e treguar më sipër për prokurorët. Megjithatë, trendi i rritjes është më i lartë në rastin e prokurorëve. Edhe pse në studimin për gjyqtarët analiza përfshinte dhe vitin 2016, rezultatet tregojnë se pasuria mesatare vjetore e tyre është rritur me rreth 3.8 herë, ndërsa ajo e prokurorëve me rreth 5 herë.

Ritmi i shpejtë i rritjes së pasurisë së prokurorëve, i përfshuar nga analiza e deklaratave të pasurisë së 333 prokurorëve që ushtrojnë funksionin në Republikën e Shqipërisë, identifikon një numër trendesh të klasifikuara si transaksione të dyshimta ose 'flamuj të kuq' gjatë periudhës 2004-2015:

- Mbjajtja e likuiditeteve të larta cash, jashtë sistemit bankar
- Shuma të larta të huamarrjes nga persona të lidhur
- Detyrime të larta të pashlyera ndaj kompanive të ndërtimit
- Të ardhura të larta nga biznesi, shitja e pasurive të paluajtshme si dhe qiradhënia.
- Shpenzime të larta për këste kredie/ kredi të larta dhe jo të zakonshme

Përveç 'flamujve të kuq' të sipërpërmendur, të cilët u përfshuan nga analiza strukturore e të dhënave, nga kontrolli aritmetik dhe logjik i deklaratave të pasurisë së këtyre subjekteve të ligjit për deklarimin e pasurisë, rezulton se një numër shumë i lartë i prokurorësh nuk e justifikojnë dot pasurinë, të paktën gjatë një pike të caktuar në karrierën e tyre.

- 188 prej tyre ose 56% e totalit rezultojnë se kanë pasur të paktën në një vit të karrierës së tyre diferencë të pajustificuara midis pasurisë së krijuar dhe burimeve financiare të deklaruara.

Të dhënat e sipërcituara mbi 'flamujt e kuq' të identifikuar, tregojnë që origjina e një pjese të pasurisë së prokurorëve ngre dyshime se mund të ketë prejardhje nga burime të paligjshme, të cilat idealisht duhet të shynjë Komisionin e Pavaruar të Kualifikimi, KPK- një nga tre institucionet e vetëqinguar, të ndërmarrë hetime të thelluara mbi pasurinë e tyre.

Gjithashtu, të dhënat e përftuara nga kontrolli aritmetik dhe logjik i deklaratave tregojnë që një numër i madh prokurorësh, nuk arrin të justifikojë pasurinë e tij/saj të paktën në një vit gjatë karrierës brenda sistemit të drejtësisë, çfarë është gjithashtu pikënisje tjetër për hetime të thelluara nga institucionet e vetingut.

Duke qenë se procesi i vetingut tashmë ka filluar dhe KPK pritet të marrë në shqyrtim rastet prioritare të rivlerësimit, në këtë drejtim autorët e këtij raporti do të listonin rekomandimet e mëposhtme:

- Përdorimin nga institucionet e vetingut të vlerësimeve të pavarura mbi pasurinë e gjyqtarëve/prokurorëve.
- Përdorimin e të dhënave të këtij studimi nga ana e studiuesve, shoqërisë civile dhe gazetarëve për të vlerësuar dhe mbikëqyrur ecurinë e procesit të vetingut.
- Ndërmarrja e studimeve/monitorimeve të ngjashme nga organizatat e shoqërisë civile mbi trendet/strukturën e pasurisë së prokurorëve në Republikën e Shqipërisë.
- Kontroll i pavarur aritmetik-logjik i deklaratave të pasurisë së gjyqtarëve/prokurorëve që përfshihen në procesin e vetingut nga organizatat e shoqërisë civile dhe media.
- Rritja e kapaciteteve dhe e transparencës së ILDKPKI, për të publikuar raporte periodike mbi trendet e pasurisë së zyrtarëve publikë.
- Rritja e transparencës nga Komisioni i Pavaruar i Kualifikimit në lidhje me vlerësimet dhe gjetjet e hetimit administrativ për pasurinë e gjyqtarëve/prokurorëve.

Aneksi I

Kodifikimi i kategorive dhe nënkategorive

Kodi_nënkategori	Nënkategoria	Kategoria
11	Pasuri të Paluajtshme	Asetet
12	Pasuri të Luajtshme	Asetet
13	Likuiditete në Cash	Asetet
14	Likuiditete në Bankë	Asetet
15	Pjesë në kapital/Aksione	Asetet
16	Person Fizik	Asetet
17	Sende me vlerë të veçantë	Asetet
18	Huadhënie	Asetet
19	Asete të tjera	Asetet
21	Kredi Bankare	Detyrimet
22	Huamarrje	Detyrimet
23	Detyrime ndaj shoqërive të ndërtimit	Detyrimet
24	Detyrime të tjera	Detyrimet
31	Paga nga funksioni	Të Ardhurat
32	Paga e familjarëve	Të Ardhurat
33	Shpërblime neto	Të Ardhurat
34	Të ardhura nga biznesi	Të Ardhurat
35	Të ardhura nga Qira	Të Ardhurat
36	Mësimdhënia	Të Ardhurat
37	Dhurata në Cash	Të Ardhurat
38	Të ardhura të tjera	Të Ardhurat
391	Të ardhura nga shitja e pasurive të paluajtshme	Të Ardhurat
392	Te ardhura nga shitja e pasurive te luajtshme	Të Ardhurat
393	Rivlerësimi i pasurive të paluajtshme	Të Ardhurat
411	Pagesë kësti kredie	Shpenzime
412	Pagesë kësti huaje	Shpenzime
413	Pagesë ndaj shoqërisë së ndërtimit	Shpenzime
42	Shpenzime shkollimi	Shpenzime
43	Shpenzime të tjera	Shpenzime

Aneksi II

Kursi i këmbimit të monedhave të huaja në Lekë, sipas kursit të këmbimit të Bankës së Shqipërisë

Periudha	Konvertimi në Lekë sipas Bankës së Shqipërisë				
	EUR	USD	GBP	CHF	CAD
31.12.2003	133.65	108.69	190.25	85.97	82.76
31.12.2004	126.74	92.64	178.69	81.87	76.92
31.12.2005	122.54	103.58	178.65	78.86	89.11
31.12.2006	123.85	94.14	184.65	77.17	81.13
31.12.2007	121.78	82.89	166.02	73.65	84.45
31.12.2008	123.8	87.91	127.66	82.97	72.22
31.12.2009	137.96	95.81	154.64	93.04	91.34
31.12.2010	138.77	104	161.46	110.98	104.29
31.12.2011	138.93	107.54	165.92	114.46	105.36
31.12.2012	139.59	105.85	171.18	115.65	106.37
31.12.2013	140.2	101.86	168.39	114.41	95.7
31.12.2014	140.14	115.23	179.48	116.52	99.55
31.12.2015	137.28	125.79	186.59	126.74	90.53
31.12.2016	135.23	128.17	157.56	126.05	95.09

**ANALIZË E SISTEMIT TË
DEKLARIMIT DHE KONTROLLIT TË
PASURISË SË PROKURORËVE
NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË**

© Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Investigative, Shqipëri
Tiranë, 2018